

ATAUNGO UDALA

IRUZURRAREN AURKAKO NEURRIEN PLANA HFP/1030/2021 AGINDUAREN ESPARRUAN

EDUKIAK

1.- APLIKAZIO-ARAUAK3

2.-TESTUGUNEA5

3.- DEFINIZIOAK ETA KONTZEPTUAK

**4.- AUTOEBALUAZIORAKO GALDERA-SORTA (IRUZURRAREN AURKAKO PLANAREN GUTXIENEO
ESTANDARRA)8**

5.- PLANAREN HELBURU-EREMUA10

6.- APLIKAZIO-EREMU SUBJEKTIBOA 10

7.- ORGANO ARDURADUNA/S10

8.- INTERES-GATAZKEI AURRE EGITEKO SISTEMAK12

A) 12 PREBENTZIOA

B) ZUZENTASUNA14

**9.- IRUZURRA ETA USTELKERIA PREBENITZEKO, DETEKTATZEKO ETA ZUZENTZEKO NEURRIAK:
ZIKLOAREN AURKAKOA DA14**

A) PREBENTZIOKOAK, hau da, iruzurraren hondar-arriskua maila onargarri batera
murriztekoak15

B) DETEKTATZEA17

C) ZUZENTASUNA18

D) JAZOERA-18

10.- PLANAREN ALDIZKAKO SEGIMENDUA ETA CONTROL18

I. ERANSKINAARRISKUEN MAPA21

II. ERANSKINA.BANDERA GORRIEN CHECKLIST24

1.- APLIKATU BEHARREKO ARAUDIA

Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2021eko otsailaren 12ko 241/2021 (EB) Erregelamenduaren 22. artikulua eta, horren ondorioz, irailaren 29ko HFP/1030/2021 Agindua honako hauek ezartzen dizkiote Espainiari, EBren finantza-interesak babestearekin lotuta eta Suspertze eta Erresilientzia Mekanismoaren funtsen onuradun gisa: Plan horrek –eta, beraz, plan horrek, zehazki– barne hartzen dituen helburuen xedea da bermatzea, dagozkien jarduera-eremuetan, aplikatzekoak diren arauen arabera erabiltzen direla funtsak, eta, bereziki, behar bezala prebenitzen, detektatzen eta zuzentzen direla iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak.

Iruzuraren aurkako Plan honi aplika dakioken araudiaren artean, honako hau azpimarratu behar da:

1.- Europako araudia

- 2021/241 (EB) Erregelamendua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2021eko otsailaren 12koa, Suspertze eta Erresilientzia Mekanismoa eta hura garatzen duten gainerako arauak ezartzen dituena.
- 2018/1046 (EB, Euratom) Erregelamendua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2018ko uztailaren 18koa, Europar Batasunaren aurrekontu orokorrari aplikatu beharreko finantza-arauei buruzkoa (EBko finantza-erregelamendua). 2018ko uztailaren 30eko EBAO, zk. 193.
- 2017/1371 (EB) Zuzentaraua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2017ko uztailaren 5koa, Batasunak zigor-zuzenbidearen bidez dituen finantza-interesei eragiten dien iruzurraren aurka borrokatzeari buruzkoa (MIP Zuzentaraua). 2017ko uztailaren 28ko EBAO, zk. 198.

2.- Barne-araudia

- 36/2020 Errege Lege Dekretua, abenduaren 30koa, Administrazio Publikoa modernizatzeko presako neurriak onartzen dituena Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Plana gauzatzeko.
- HFP/1030/2021 Agindua, irailaren 29koa, Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Plana kudeatzeko sistema eratzen duena.
- HFP/1031/2021 Agindua, irailaren 29koa, Estatuko, autonomia-erkidegoetako eta tokiko sektore publikoko entitateek informazioa emateko prozedura eta formatua ezartzen dituena Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Plana osatzen duten neurrien mugariak eta helburuak betetzen ote diren jarraipena egiteko eta neurrien aurrekontu- eta kontabilitate-betearazpenaren jarraipena egiteko.
- HFP/55/2023 Agindua, urtarrilaren 24koa, Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Plana egikaritzen duten prozeduretako interes-gatazkaren arriskuaren analisi sistematikoari buruzkoa.
- 9/2017 Legea, azaroaren 8koa, Sektore Publikoko Kontratuena (SPKL) (art. 64)
- Jarraibidea, 2021eko abenduaren 23koa, Estatuko Kontratazio Publikoaren Aholku Batzordearena, Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Planetik datozen funtsekin finantzatuak diren kontratuen espedienteetan eta baldintza-agiri zuzentzailetan sartu beharreko alderdiei buruzkoa.

3.- Iruzuraren aurkako Plana egiteko erabili diren beste dokumentu batzuk:

- a) Iruzurraren arriskuaren ebaluazioa eta iruzurraren aurkako neurri eraginkor eta proportzionatuak (DG REGIO) EGESIF_14-0021-00; 2014/06/16 (Guidance Note on fraud risk assessment for 2014-2020). Gida hau Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2013ko abenduaren 17ko 1303/2013 (EB) Erregelamenduaren 125.4 c) artikulua aplikatuz garatu da. Erregelamendu horrek Eskualde Garapeneko Europako Funtsari, Europako Gizarte Funtsari, Kohesio Funtsari, Landa Garapeneko Europako Nekazaritza Funtsari eta Itsas Arrantzako Europako Funtsari buruzko xedapen orokorrak ezartzen ditu.
https://ec.europa.eu/regional_policy/es/information/publications/guidelines/2014/fraud-risk-assessment-and-effective-and-proportionate-anti-fraud-measures.
- b) Batzordearen Komunikazioa (2021/C 121/01) - Finantza-erregelamenduaren arabera interes-gatazkak saihesteko eta kudeatzeko jarraibideak. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0409\(01\)&from=ES](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0409(01)&from=ES).
- c) OLAF Compendium of Anonymised Cases – Structural Actions (Kasu anonimoen bilketa: egiturazko ekintzak).
<https://ec.europa.eu/sfc/sites/default/files/sfc-files/OLAF-Intern-2011.pdf>.
- d) OLAF practical guide on conflict of interest (interes-gatazkari buruzko gida praktikoa).
<https://ec.europa.eu/sfc/sites/default/files/sfc-files/guide-conflict-of-interests-ES.pdf>.
- e) OLAF practical guide on forged documents (dokumentuak faltsutzeari buruzko gida praktikoa).
<https://www.interreg-croatia-serbia2014-2020.eu/wp-content/uploads/2019/05/Guide-on-forged-documents.pdf>.
- f) 1/2017 Komunikazioa, apirilaren 6koa, Iruzurraren aurkako Koordinaziorako Zerbitzu Nazionalarena, Europar Batasunetik datozen funtsen kargura guztiz edo partzialki finantzatutako proiektu edo eragiketei dagokienez iruzurra edo irregulartasuna izan dezaketen egitateen berri duten pertsonen nola jokatu behar duten adierazten duena.
<https://www.igae.pap.hacienda.gob.es/sitios/igae/es-da/snca/Documents/ComunicacionSNCA06-04-2017Canaldenuncias.pdf>.

2.-TESTUINGURUA

HFP/1030/2021 Aginduak, irailaren 29koak, Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Plana kudeatzeko sistema eratzen duenak, xedatutakoaren arabera, iruzurraren aurkako plan honek kontuan hartu ditu 6. artikulua 5. apartatua jasotako gutxieneko errekerimenduak, eta horrela:

1. xxxxxx(e)ko Osoko Bilkurak onartu du, funtsak erabaki edo gauzatu dituen erakundearen ordezkari gisa.

2. Iruzurraren aurkako neurriak modu proportzionatua egituratzen ditu, «iruzurraren aurkako zikloa» deritzonaren funtsezko lau elementuen inguruan: prebentzioa, detekzioa, zuzenketa eta pertsekuzioa.

3. Esleitu zaizkion funtsen betearazpenaren funtsezko prozesuetan iruzur-arriskuak duen arriskuaren, eraginaren eta probabilitatearen ebaluazioa egitea aurreikusten du, bai eta urteroko berrikuspena ere, eta, betiere, iruzur-kasu oro detektatzen den unean edo hautatutako prozeduretan edo pertsonalean aldaketa esanguratsurik gertatu den unean.

4. Prebentzio-neurri egokiak eta proportzionatuak definitzen ditu, egoera zehatzetara egokituak, iruzurraren hondar-arriskua maila onargarri batera murrizteko.

5. Alerta-seinaleetara egokitutako detekzio-neurriak aurreikusten ditu, eta horiek eraginkortasunez aplikatzeko prozedura definitzen du.

6. Iruzur-kasuen susmoetarako neurri zuzentzaileak definitzen ditu, horiek jakinarazteko mekanismo argiekin.

7. Prozesu egokiak ezartzen ditu iruzur kasu susmagarrien jarraipena egiteko eta iruzurrez gastatu ahal izan diren EBko funtsak berreskuratzeke.

8. Segimendu-mekanismoak definitzen ditu, iruzur efektiboarekin edo potentzialarekin lotutako prozesuak, prozedurak eta kontrolak berrikusteko; hain zuzen ere, iruzur-arriskuaren ebaluazioaren berrikuspenari helarazten zaizkion prozesuak, prozedurak eta kontrolak berrikusteko.

9. Zehazki, interes-gatazken egoerak prebenitzeko eta zuzentzeko prozedurak definitzen ditu, artikulua 1. eta 2. apartatuetan ezarritakoaren arabera. EBren Finantza Erregelamenduaren 61. artikulua (2018/1046, 2018ko uztailaren 18koa, Batasunaren aurrekontu orokorrari aplikatu beharreko finantza-arauei buruzkoa). Zehazki, hauek ditu:

a) Interes Gatazkarik Ezaren Adierazpena, PRTR betearazteko prozeduretan parte hartzen dutenek sinatua.

- b) egon daitekeen edozein interes-gatazka hierarkikoko nagusiari jakinarazteko konpromisoa, eta
- c) organo horrek kasu bakoitzean dagokion erabakia hartzeko konpromisoa.

Prebentzio- eta detekzio-neurriak, zehazki, toki-erakunde honek zehaztu ditu, haien ezaugarri espezifikoak kontuan hartuta, betiere Batasunaren interesak behar bezala babesten direla bermatuz, eta Europako eta Espainiako araudian ezarritakoari eta EBko finantza-interesak babestearen inguruan haren erakundeek egin dituzten edo egin ditzaketen adierazpenei zorrotz atxikiz.

3.- KONTZEPTUAK ETA DEFINIZIOAK

Europar Batasunaren finantza-interesei eragiten dien iruzurraren aurkako borrokari buruzko 2017/1371 (EB) Zuzentarauan eta (MIP Zuzentaraua) 2018/1046 (EB, Euratom) Erregelamenduan jasotako iruzur, ustelkeria eta interes-gatazkei buruzko definizioei jarraituz, Europar Batasunaren aurrekontu orokorrari aplikagarri zaizkion finantza-arauei buruzko 2018ko uztailaren 18ko III/1046 III Erregelamenduan honako definizio hauek jasotzen dira:

1. INTERES-GATAZKA.

a) Kontzeptua.

Gatazka hori dagoela joko da, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2018ko uztailaren 18ko 2018/1046 (EB, Euratom) Erregelamenduaren 61. artikulua arabera (Europar Batasunaren aurrekontu orokorrari (Finantza Erregelamendua) aplikatu beharreko finantza-arauei buruzkoa), «finantza-agenteei eta aurrekontua betearazten parte hartzen duten gainerako pertsonak zuzeneko, zeharkako edo partekatutako interes ekonomikoko beste edozein arrazoi pertsonal dela-eta, zuzeneko edo partekatutako interes pertsonaleko edozein auditoretza egiten dutenean». Agintari nazionalak dagokie, edozein mailatakoak direla ere, sor daitezkeen interes-gatazkek saihestea eta/edo kudeatzea.

Ondorioz, interes-gatazka horrek:

- Partida administratibo eta operatibo guztietan eta kudeaketa-metodo guztietan aplikatu daitezke.
- Edozein motatako interes pertsonalak estaltzen ditu, zuzenekoak edo zeharkakoak, eta
- Interes-gatazka potentzialtzat jotzen den edozein egoeraren aurrean jarduteko eskatzen du.

b) Interes-gatazketan parte hartzen duten eragileak:

- Kudeaketa-, kontrol- eta ordainketa-lanak agintzen zaizkien langile publikoak, bai eta funtzio horietako batzuk eskuordetzen zaizkien gainerako agenteak ere.
- Onuradun pribatuak, bazkideak, kontratistak eta azpikontratistak, haien jarduerak MRRren funtsekin finantzatzen badira eta beren interesen alde baina EBren finantza-interesen aurka jardun badezakete, interes-gatazka baten esparruan.

c) Izan daitezkeen interes-gatazken sailkapena:

Honako hauek hartu dira kontuan:

- Itxurazko interes-gatazka: enplegatu publiko edo onuradun baten interes pribatuek haren funtzioen edo betebeharren erabilera objektiboa arriskuan jar dezaketenean, nahiz eta azkenean ez aurkitu lotura identifikagarri eta indibidualik pertsona horren jokabidearen, portaeraren edo harremanen alderdi jakin batzuekin (edo alderdi horietan eraginik).
- Interes-gatazka potentziala: enplegatu publiko edo onuradun batek halako interes pribatuak dituenean, non interes-gatazka sor bailiteke etorkizunean erantzukizun ofizial jakin batzuk bere gain hartu behar izanez gero.
- Interes-gatazka erreala: langile publiko baten betebeharrak publikoaren eta interes pribatuen arteko gatazka dago, edo enplegatu publikoak interes pertsonalak ditu, eta horiek eragin desegokia izan dezakete bere betebeharrak eta erantzukizun ofizialak betetzean.

2. IRUZURRA ETA USTELKERIA.

Batasunaren finantza-interesei eragiten dien iruzurraren aurkako borrokari buruzko (EB) 2017/1371 Zuzentarauak (aurrerantzean, MIP Zuzentaraua) ezartzen du estatu kideek beharrezko neurriak hartuko dituztela bermatzeko Batasunaren finantza-interesei eragiten dien iruzurra arau-hauste penala dela nahita egiten denean, eta zehapen-araubide bat zehazten du 7. artikuluan. Aurreikuspen hori betetzeko, zuzentarau hori Espainiako ordenamendu juridikoan txertatu da otsailaren 20ko 1/2019 Lege Organikoaren bidez (lege organiko horren bidez, Zigor Kodearen azaroaren 23ko 10/1995 Lege Organikoa aldatzen da, Europar Batasuneko zuzentzaruen transposizioa egiteko finantzen eta terrorismoaren eremuetan eta nazioarteko arazoei ekiteko).

(EB) 2017/1371 Zuzentzarauaren –MIP– 3.1 artikulua arabera, gastuen arloko iruzurraren definizioa hau da: «nahita egindako egite edo ez-egite erlatiboa:

- Aitorpen edo agiri faltsu, zehaztugabe edo osatugabeak erabili edo aurkezteko eskubidea, baldin eta horien ondorioa bada Erkidegoen aurrekontu orokorretik datozen fondoak behar ez bezala jasotzea edo atxikitzea

Europakoak edo Europako Erkidegoek administratutako aurrekontuetakoak edo beren konturakoak.

- Ondorio bera duen informazioa jakinarazteko betebeharrak espresu bat ez betetzea.
- Funtz horiek hasiera batean eman zitzaizkien helburuetarako ez beste batzuetarako desbideratzen direnean».

Irregularitasunak egoteak ez du beti esan nahi iruzurra egon daitekeenik; asmoa egotea funtsezko elementua da iruzurrean, eta ez da beharrezkoa hori gertatzea irregularitasuna egon dadin.

Kontseiluaren 2988/95 (EE, Euratom) Erregelamenduak, 1995eko abenduaren 18koak, Europako Erkidegoen finantza-interesak babesteari buruzkoak, 1.2 artikuluan xedatzen duenez, «irregularitasuna izango da Europar Batasuneko zuzenbidearen xedapen bat haustea, hain zuzen ere, ekonomia-eragile baten ekintza edo ez-egite bati dagokiona, baldin eta ondorio gisa Erkidegoen aurrekontu orokorrari edo erkidegoek administratutako aurrekontuei kalteak eragiten badizkie, dela sarrera propioak kentzeagatik, dela komunitateek administratutako aurrekontuak kentzeagatik.

4.- AUTOEBALUAZIORAKO GALDERA-SORTA (IRUZURRAREN AURKAKO PLANAREN GUTXIENEN ESTANDARRA)

HFP/1030/2021 Aginduaren arabera, Europak eskatzen duen gutxieneko estandarrarekin lotutako eskakizunak betetzeko autoebaluazio-zerrendari buruzkoa, galdetegi hori hau da:

II. ERANSKINA.B.5 HFP/1030/2021 AGINDUA

Interes-gatazka, iruzurraren prebentzioa eta ustelkeria testa

Galdera	Gradode betetze			
	4	3	2	1
1. Ba al dago «Iruzurraren aurkako neurrien planik» entitate exekutatzaileak edo entitate erabakitzaileak berma eta adieraz dezan, zeinek bere jardun-eremuan, dagozkion funtsak arau aplikagarrien arabera erabili direla, bereziki, iruzurraren, ustelkeriaren eta gatazken prebentzioari, detekzioari eta zuzenketari dagokienez interesak?				
2. «Iruzurraren aurkako neurrien plana» dagoela egiaztatzen al da gauzatze-maila guztietan?				
Prebentzioa				
3. Ba al duzu aitorten bat, mailarik gorenean, iruzurraren aurka borrokatzeko konpromisoa hartuko duzu?				
4. Arriskuak identifikatzeko autoebaluaziorik egiten al da? espezifikoa, haien eragina eta gertatzeko probabilitatea, eta aldizka berrikusten da?				
5. Kode etiko bat zabaltzen al da eta opariak?				
6. Etika Publikoa sustatzen duen eta iruzurra errazago detektatzeko?				
7. Prozedura bat prestatu al da gatazka hauek tratatzeko: interesak?				
8. Gatazkarik ez dagoela adierazten duen adierazpena betetzen al da? parte-hartzaile guztien interesak?				
Detekzioa				
9. Iruzurraren adierazleak edo alerta-zeinuak (bandera gorriak) zehaztu dira, eta langileei jakinarazi zaizkie detektatu?				
10. Datuak edo datuak aztertzeko tresnak erabiltzen dira? arrisku-puntuazioa?				
11. Ba al dago inolako biderik edozein interesdunek aukera izan dezan salaketak aurkeztea?				
12. Ba al dago Unitateren bat, salaketak eta neurriak proposatzea?				
Zuzenketa				
13. Iruzurraren eragina ebaluatu eta sistemikotzat jotzen al da edo puntuala				
14. Proiektuak edo proiektuak eragindako proiektuak baztertu egiten dira? Iruzurra eta MRRRk finantzatuak edo finantzatu beharrekoak?				

Jazarpena				
15. Gertatutako egitateak eta hartutako neurriak erakunde betearazleari, erakunde erabakitzaileari edo agintaritzari jakinarazten al zaizkio Arduraduna, dagokionaren arabera?				
16. Bidezko kasuetan, egitate zigorgarriak salatzen al dira Estatuetako edo Europar Batasuneko agintari publikoei, edo fiskaltzaren eta auzitegi eskudunen aurrean?				
Puntuak guztizko partziala				
Puntuak guztira				
Gehienezko puntuak	16			
Puntu erlatiboak (puntu totalak/puntu maximoak)				

Oharra:4 gehienezko betetzearen baliokidea da, 1 gutxienekoaren baliokidea.

Aipatutako galdera-sortari jarraituz, Iruzuraren aurkako Planaren oinarrizko eredu hau proposatzen da:

5.- PLANAREN EREMU OBJEKTIBOA

Europako funtsen kudeaketan iruzurraren aurkako neurrien plan honen oinarrizko helburua da xxxxxx(e)ko Udalari bermatzea kudeatu eta gauzatuko dituen PRTR funtsei dagozkien funtsak iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak prebenitzeko, detektatzeko eta zuzentzeko arauen arabera erabiltzen direla.Horretarako, erantzukizunaren, gardentasunaren, baliabideen optimizazioaren, betetzearen, osotasunaren eta helburuen araberrako kudeaketaren printzipioak, bai eta horien jarraipena eta kontrola ere, biltzen dituen antolamendu-eredu bat lortzera bideratutako estrategia bat dokumentatzen da.

6.- APLIKAZIO-EREMU SUBJEKTIBOA.

Iruzuraren aurkako Plan honetako neurriak diru publikoaren kudeaketan parte hartzen duten toki-erakunde honetako pertsona guztiei aplikatuko zaizkie, eta, zehazki, PRTRren finantzaketa duten proiektuak diseinatzearekin, kudeatzearekin, lantzearekin edo gauzatzearekin nolabaiteko harremana duten guztiei.

Horretarako, erakundeko arlo bakoitzak arlo horretan dituen erantzukizunak identifikatzen dira, eta prozesuen eta arriskuen mapa bat ezartzen da, hartu beharreko prebentzio-neurriak identifikatuta.

7.- ORGANO ARDURADUNA(K)

Plan hau behar bezala aplikatuko dela bermatzeko, organo hau/hauek sortu d(ir)a, salaketak aztertzeko eta dagozkion neurriak proposatzeko.

Planak zereginak esleitzen dizkie udal-antolakuntzako maila guztiei, eta zehazten du zer organok dituzten eskumen espezifikoak segurtasunaren eta arriskuen prebentzioaren arloan.

Iruzur-arriskuen integritateaz eta prebentzioaz arduratzen den pertsonak eginkizun eta erantzukizun hauek ditu, besteak beste:

- Plana eguneratzeko proposamenak formalizatzea eta/edo horiei buruzko informazioa ematea.
- Autoebaluazio-tailerrak bultzatzea, koordinatzea eta materialki egitea.
- Planean aurreikusitako neurriak betearaztea sustatzea.
- Aplikatu beharreko neurri zuzentzaileak identifikatzea eta haien urgentzia-maila baloratzea.
- Informazioa kudeatzeko prozesuak ezartzea eta garatzea (erreklamazioak, salaketa-orriak, etab.)
- Lehen aipatutako goragoko organoei informazioa ematea.

Udaleko Iruzurraren aurkako Batzordea

Plan hau betetzeko jarraipen- eta berme-organoa den aldetik, bere osaketa eta eginkizunak hurrengoak dira:

- Osaera. (*Toki-erakunde bakoitzaren arabera zehaztuko da)

- Idazkaritza
- Esku-hartzea
- PRTRko programen arduradunak, etab.

- **Eginkizunak: (* Kasu bakoitzean zehaztu eta osatu beharrekoa)**

- Autoebaluazioa egitea
- Salaketa-postontzia martxan jartzea.
- Prestakuntza-plana prestatzea.
- Adierazpen instituzionala osoko bilkurara eramatea... eta webgunean argitaratzea.
- Jasotako salaketak jasotzea eta aztertzea.
- Hierarkian dagokion nagusiari igortzea (normalean, alkateari).
- Zuzentzeko eta, hala badagokio, jazartzeko neurriak hartzea.
- Hala badagokio, prozeduren eskuliburua egitea.
- Beste batzuk.

8.- INTERES-GATAZKEI AURRE EGITEKO NEURRIAK

A) PREBENTZIOA

Interes-gatazkak saihesteko toki-erakundeak ezarritako neurrien artean, honako hauek daude:

1.- Langileei interes-gatazka motak eta horiek saihesteko moduak jakinaraztea eta horiei buruzko informazioa ematea.

- Iruzurraren aurkako Plana onartzea
- Udaleko kargu politiko, funtzionario eta langileentzako plana aurkezteko saioa.
- Iradokizunen edo salaketen postontzia sortzea.
- Web orrian Iruzurraren aurkako Planera, SNCAREN Infofraude salaketa-kanalera eta abarrera sartzeko esteka.

2.- Interes-gatazkarik ez dagoela adierazten duen adierazpena bete beharko dute prozeduretan parte hartzen dutenek. Adierazpen hori honako hauek sinatu beharko dute: kontratazio-organoaren arduradunak, lizitazio-, oinarrien eta/edo deialdien dokumentuak idazten dituzten langileek, dagozkien eskaerak/eskaintzak/proposamenak ebaluatzen dituzten adituek, eskaerak/eskaintzak/proposamenak ebaluatzeko batzordeetako kideek eta prozeduretan parte har dezaketen gainerako kide anitzeko organoek. Azken kasu horretan, adierazpen hori dagokion bileraren hasieran egingo dute bileran parte hartu duten guztiek, eta aktan jasoko da.

Dagokion laguntzaren onuradunetz gain, kontratistek, azpikontratistek eta abarrek ere bete beharko dute DACI hori.

Iruzurraren aurkako Plan honek sustatzen dituen HFP/1030/2021 Agindua edo HFP/55/2023 Agindua aplikatzearen arabera, hauek dira HACI ereduak:

Interes-gatazkarik ez dagoela adierazteko ereduak – HFP/1030/2021 Agindua

Espedientea:

Kontratua/dirulaguntza.

Goian aipatutako kontratazio/dirulaguntza prozeduran inpartzialtasuna bermatzeko, behean sinatzen duenak/dutenek, espedientea prestatzeko eta tramitatzeko prozesuan parte hartu duten aldetik, hau adierazten dute/dute:

Primero. Estar honen berri eman da:

1. Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren uztailaren 18ko (EB, Euratom) 2018/1046 Erregelamenduaren 61.3 artikulua («Interes-gatazka») hau ezartzen du: «interes-gatazka egongo da eginkizunen egikaritze inpartziala eta objektiboa familia-arrazoiek, arrazoi afektiboek, kidesun politiko edo nazionalak, interes ekonomikoak edo interes pertsonaleko zuzeneko edo zeharkako edozein arrazoik arriskuan jartzen duenean».

2. Sektore Publikoko Kontratuen azaroaren 8ko 9/2017 Legearen 64. artikulua, «Ustelkeriaren aurkako borroka eta interes-gatazken prebentzioa» izenekoak, helburu hauek ditu: lehiaren distorsio oro saihestea, prozeduraren gardentasuna bermatzea eta hautagai eta lizitatuak guztien tratu-berdintasuna bermatzea.

3. Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23. artikulua, «Abstentzioa» izenekoak, ezartzen du ezin izango dutela prozeduran parte hartu «hurrengo apartatua adierazitako egoeretako batean dauden administrazioetako agintari eta langileek». Honako hauek izango dira:

a) Interes pertsonala izatea aztertuko den gaian edo gai horretako ebazpenak eragin diezaiokeen beste batean; sozietate edo erakunde interesdunen bateko administrazioaile izatea, edo interesdunen batekin ebatzi gabeko auziren bat izatea.

b) Ezkontza-lotura edo antzeko egitatezko egoera izatea, eta odolki-detasuneko laugarren maila arteko ahaidetasuna edo ezkontza-ahaidetasuneko bigarren maila arteko ahaidetasuna izatea interesdunetako edozeinekin, erakunde edo sozietate interesdunen administrazioaileekin, bai eta prozeduran esku hartzen duten aholkulari, legezko ordezkari edo mandatariekin ere, eta horien bulego berekoa izatea edo horiekin elkartuta egotea aholkularitza, ordezkari edo mandataritzarako.

c) Aurreko idatz-zatian aipatutako pertsonaren batekin adiskidetasun mina edo ageriko etsaitasuna izatea.

d) Dagokion prozeduran aditu edo lekuko gisa parte hartu izana.

e) Gaian zuzeneko interesa duen pertsona fisiko edo juridikoren batekin zerbitzu-harremana izatea, edo pertsona horri azken bi urteetan edozein inguruabar edo tokitan edozein motatako zerbitzu profesionalak eman izana».

Bigarrena. Ez dagoela/daudela sartuta EBko Finantza Erregelamenduaren 61.3 artikuluan adierazitako interes-gatazkatzat jo daitekeen ezein egoeratan, eta ez dagoela/daudela sartuta Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23.2 artikuluan xedatutako abstentzio-arrazoirik, lizitazio-/emakida-prozeduran eragin dezakeenik.

Hirugarrena. Konpromisoa hartzen duela kontratazio-organoari/ebaluazio-batzordeari lehenbailehen jakinarazteko egoera hori sorrarazten duen edo eragin dezakeen interes-gatazka edo abstentzio-arrazoi oro.

Laugarrena. Badakit interes-gatazkarik ez dagoela adierazten duen adierazpen batek, behar bezala frogatzen bada, aplikatu beharreko araudiak ezarritako diziplina-, administrazio- eta epai-ondorioak dituela.

(Data eta sinadura, izen osoa eta NANA)

Interes-gatazkarik ez dagoela adierazteko eredia – HFP/55/2023 Agindua

Espedientea:

Kontratua/dirulaguntza.

Goian aipatutako kontratazio/dirulaguntza prozeduran inpartzialtasuna bermatzeko, behean sinatzen duenak/dutenek, espedientea prestatzeko eta tramitzeko prozesuan parte hartu duten aldetik, hau adierazten dute/dute:

Lehenengoa.

Ondokoen berri izatea:

1. Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren uztailaren 18ko (EB, Euratom) 2018/1046 Erregelamenduaren 61.3 artikulua («Interes-gatazka») hau ezartzen du: «interes-gatazka egongo da eginkizunen egikaritze inpartziala eta objektiboa familia-arrazoiek, arrazoi afektiboek, kidesun politiko edo nazionalak, interes ekonomikoak edo interes pertsonaleko zuzeneko edo zeharkako edozein arrazoik arriskuan jartzen duenean».

2. Sektore Publikoko Kontratuaren azaroaren 8ko 9/2017 Legearen 64. artikulua («Ustelkeriaren aurkako borroka eta interes-gatazken prebentzioa»), zeinak Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2014ko otsailaren 26ko 2014/23/EB eta 2014/24/EB zuzentarauen transposizioa egiten baitu Espainiako ordenamendu juridikora, honela definitzen du interes-gatazka, zeharka: «kontratazio-prozesu pertsonalaren emaitza dirudiena edo parte-hartzailea den edozein kontratazio-egoera».

3. 2023rako Estatuaren Aurrekontu Orokorren abenduaren 23ko 31/2022 Legearen ehun eta hamabigarren xedapen gehigarriaren 3. apartatuak hau ezartzen du: «Interes-gatazkaren arriskuaren analisi sistematiko eta automatizatua aplikagarria zaie deskribatutako prozeduretan banaka edo kide anitzeko organoetako kide gisa dirulaguntzak emanez parte hartzen duten enplegatu publikoei eta erakunde erabakitzailerak, exekutatuak eta instrumentalen zerbitzura dauden gainerako langileei».

4. Aipatutako ehun eta hamabigarren xedapen gehigarriaren 4. paragrafoak hau ezartzen duela:

– «Tresna informatikoaren bidez aztertuko dira aurreko apartatuan aipatzen diren pertsonen eta prozedura bakoitzean parte hartzen dutenen artean interes-gatazka sor dezakeen interes pertsonala edo ekonomikoa egon daitekeen familia-harremanak edo

sozietate-loturak, zuzenekoak edo zeharkakoak».

– «Zerrendak edo loturak identifikatzeko, tresnan jasoko dira, besteak beste, otsailaren 12ko 241/2021 (EB) Erregelamenduaren 22.2.d.iii) artikulua aipatzen dituen pertsona juridikoen titulartasun erreala datuak, Zerga Administrazioaren Estatu Agentziaren datu-baseetan daudenak, eta Notarioen eta Erregistratzaileen Elkargoekin sinatutako hitzarmenen bidez lortutakoak.»

Bigarrena.

Adierazpen hau sinatzen den unean, eta daukan informazioa kontuan hartuta, ez dagoela sartuta dirulaguntzak lizitzatzeko/emateko prozedurari eragin diezaiokkeen inolako interes-gatazkatan, ehun eta hamabigarren xedapen gehigarriaren laugarren paragrafoan aurreikusitako baldintzetan.

Hirugarrena.

Kontratazio-organoari/ebaluazio-batzordeari, aribideko prozeduraren edozein unetan jakin eta gerta litekeen edozein interes-gatazkaren berri berehala emateko konpromisoa hartzen duela.

Laugarrena.

Badakiela interes-gatazkarik ez dagoela adierazten duen adierazpena faltsua dela, eta adierazpen horrek aplikatu beharreko araudiak ezarritako diziplina-, administrazio- eta epai-ondorioak izango dituela.

(Data eta sinadura, izen osoa eta NANA)

3.- Informazioa egiaztatzea, dela merkataritza-erregistroetako datu-baseen bidez, dela nazioko eta EBko erakundeen datu-baseen bidez, dela langileen espedienteen bidez (datuak babesteko arauak kontuan hartuta), dela datu-prospekzioarako tresnen bidez («data mining»), hala nola MINERVA edo arriskuen puntuazioarako tresnen bidez (ARACHNE).

4.- Barne-araudiaren aplikazio zorrotza (dagokion estatuko, autonomia-erkidegoko edo tokiko araudia), zehazki, Enplegatu Publikoaren Oinarriko Estatutuaren Legearen testu bategina onartzen duen urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren 53. artikulua, Printzipio etikoei buruzkoa, Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren

urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23. artikulua, Euskal Autonomia Erkidegoko Enplegu Publikoaren Sistemaren Araubide Juridikoaren Juridikoaren Erregelamendua onartzen duena.

B) ZUZENKETA.

Interes-gatazka posibleei aurre egiteko, honako neurri hauek hartu dira:

1. Interes-gatazka bat egoteak ekar dezakeen egoera jakinaraztea, hierarkian gorago dagoenak idatziz adieraz dezan interes-gatazka dagoela uste duen ala ez. Hala gertatuz gero, pertsona horrek gai horrekin lotutako jarduera guztiak utzi beharko ditu, eta aplikatu beharreko zuzenbidearen arabera dagokion beste edozein neurri gehigarri hartuko du.

Jakinarazpen hori zuzenean egin ahal izango zaio nagusi hierarkikoari, Udaleko Iruzuraren aurkako Batzordeari edo iradokizun edo salaketan postontziari.

2. Zorrotz aplikatzea barne-araudia (estatukoa, autonomia-erkidegokoa edo tokikoa), zehazki, Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 24koa, Errekusazioari buruzkoa, eta Gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeko bideari eta gobernu onari buruzko abenduaren 9ko 19/2013 Legea.

9.- IRUZURRA ETA USTELKERIA PREBENITZEKO, DETEKTATZEKO ETA ZUZENTZEKO NEURRIAK: IRUZURRAREN AURKAKO ZIKLOA

OEMko Erregelamenduaren 22. artikulua iruzurra eta ustelkeria prebenitu, detektatu eta zuzentzeko neurri egokiak hartzea behartzen ditu estatu kideak, bai eta bidegabe jabetu diren funtsak berreskuratzeko lege-ekintzak gauzatzera ere. Beraz, PRTRren jarduketetan parte hartzen duten erakundeek iruzurraren aurka emandako neurriak aplikatu behar dituzte,

iruzurraren aurkako zikloaren lau elementu nagusien inguruan egituratuta daude: prebentzioa, detekzioa, zuzenketa eta jazarpena.

Ondorioz, Plan honek honako neurri hauek proposatzen ditu:

A) PREBENTZIOKOAK, hau da, iruzurraren hondar-arriskua maila onargarri batera murriztera bideratutakoak.

1.- Kultura etikoa garatzea.

Adierazpen instituzional baten bidez, zenbait balio sustatzen direla adierazten da, hala nola osotasuna, objektibotasuna, kontuak ematea eta zintzotasuna. Hori jokabide-kode bihurtzen da, eta erakundeko kide guztiei helarazten zaie, baita herritarrei ere.

Atal honetan sartzen diren jardueren artean dago, halaber, edozein interesdunentzat irekitako salaketa-postontzi bat sortzea eta SNCAk (Infofraude) Europako funtsei eragiten dieten iruzurrei edo irregulartasunei buruzko informazioa jakinarazteko gaitutako salaketa-kanalaren berri ematea. Postontzi horrek berariazko atal bat du Suspertze eta Erresilientzia Mekanismoari buruz, Europako funtsekin egindako irregulartasunei edo irregulartasunei buruzko informazioa jakinarazteko.

Komunikazio horren arabera, “Europar Batasunaren finantza-interesen aurkako iruzurraren aurkako borrokan garrantzitsua izan daitekeen edozein informazio agintari eskudunei igortzea errazteko, eta esparru horretan Iruzuraren aurkako Koordinaziorako Zerbitzu Nazionalari dagozkion koordinazio-funtzioen esparruan, iruzurra edo irregulartasuna eragin dezaketen gertaeren berri duen edozein pertsonak aukera izango du Europar Batasunetik datozen funtsekin kargura erabat edo partzialki finantzatutako proiektu edo eragiketei dagokienez Europar Batasunaren bidez finantzatutako proiektu edo eragiketei buruzko informazioa jasotzeko:

<http://www.igae.pap.minhafp.gob.es/sitios/igae/es-ES/Paginas/Denan.aspx>.”

2 Prestakuntza eta kontzientziak.

Maila hierarkiko guztietarako prestakuntza-ekintzak jarriko dira martxan, besteak beste, bilerak, mintegiak, lan-taldeak eta abar. ezagutzak eskuratzea eta transferitzea sustatzen dutenak. Arriskuen identifikazioa eta ebaluazioa, berariazko kontrolak ezartzea, iruzurra detektatuz gero nola jokatu, erreferentziako kasu praktikoak identifikatzea, etab. izango dituzte ardatz.

3. Erakundeko agintarien inplikazioa.

Iruzuraren aurkako Plan honekin batera doan Adierazpenaren bidez, iruzurraren aurkako konpromiso irmoa eta iruzurraren aurrean zero tolerantzia adierazten dute.

Agintari horiek planteamendu proaktibo, egituratu, espezifikoa eta eraginkorra garatuko dute iruzur arriskua kudeatzeko erabakiak hartzeko orduan.

xx(e)ko Udalak, Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Planaren funtsen onuradun den toki-erakundea den aldetik, honako hau onartu du osoko bilkuran, Iruzuraren aurkako Planarekin batera:

“ADIERAZPEN INSTITUZIONALA”

xxx(e)ko Udala/Toki-erakundea erakunde irekia, gardena, irisgarria, osoa eta konprometitua da herritarrei eskaintzen dizkien zerbitzuak eta politika publikoak etengabe hobetzearekin, eta gai da mundu guztiarentzat etorkizunerako eta aurrerapen sozial, ekonomiko eta pertsonalerako aukerak sortzeko. Horretarako, konpromisoa hartzen du bere jardunean balio hauek betetzeko eta langile guztiei eta, oro har, herritarrei helarazteko:

- Zintzotasuna eta dedikazioa, portaera kolektiboaren bereizgarri nagusi gisa.
- Erantzukizuna, osotasuna eta adimena, baliabide publikoak administratzerakoan.
- Udalerriaren giza kapitalean, Udaleko profesionalen gaitasunetan eta herritar guztien gaitasunetan oinarritutako gobernagarritasuna.
- Hiriko kohesioa eta bizikidetzaren garapenerako eta aurrerapenerako funtsezko faktore gisa.

Hori dela eta, udal/toki-erakunde honek adierazi nahi du arau juridiko, etiko eta moralak betetzeko estandar gorenekiko konpromisoa duela, bai eta zintzotasun-, objektibotasun- eta zintzotasun-printzipio zorrotzenekiko atxikimendua ere, harekin erlazionatzen diren eragile guztiek iruzurraren eta edozein motatako ustelkeriaren aurkako jardueratzat har dezaten.

Zuzendaritza-taldeko kide guztiek hartzen dute konpromiso hori, eta denek partekatzen dute.

Enplegatu publikoek ere konpromisoa hartzen dute, urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren 52. artikuluan eta hurrengoetan ezarritakoarekin bat etorritik, ezarritako jokabide-kodea betetzeko, esleituta dituzten zereginak arduraz betetzeko eta interes orokorrak zaintzeko, Konstituzioari eta gainerako ordenamendu juridikoari jarraiki, eta honako printzipio hauei jarraiki: objektibotasuna, osotasuna, neutraltasuna, erantzukizuna, inpartzialtasuna, ingurumenarekiko errespetua, gardentasuna eta emakumeen arteko berdintasuna, gardentasuna eta dedikazioa.

Toki Erakunde honek iruzurrezko jarduerak arintzen dituen kultura sustatzen du, eta jarduera horiek prebenitzen eta atzematen laguntzen du, eta kasu horiek kudeatzeko prozedura eraginkorrak garatzea sustatzen du. Hala, beste neurri batzuen artean, Udalak egintza honetan bertan onartzen ditu bere Iruzuraren aurkako Plana eta bertan jasotzen diren prozedurak eta neurriak, balizko interes-gatazkak edo balizko iruzur-egoerak saihesteko eta, hala badagokio, zuzentzeko.

Kontrol eta jarraipen eginkizunak Iruzuraren aurkako Batzordeari dagozkio, eta udalbatzako kide guztien, langile publikoen eta Udaleko langileen laguntza izanen du. Prozesuen arduradunen eta kudeatzaileen laguntza ere badu, bakoitzaren erantzukizun-arloan barne-kontrolerako sistema egokia dagoela ziurtatzeko eta, hala badagokio, neurri zuzentzaileak ezartzeko behar den arreta bermatzeko.

Azken batean, Udalak/toki-erakundeak zero tolerantziako politika bat hartu du iruzurraren eta ustelkeriaren aurrean, eta kontrol-sistema sendo bat ezarri du, bereziki diseinatua iruzur-ekintzak prebenitzeko eta, ahal den neurrian, detektatzeko eta, gertatuz gero, haien inpaktua

zuzentzeko.

4. Kudeaketa-, kontrol- eta ordainketa-jardueretan, funtzioen eta erantzukizunen banaketa bereizia. Banaketa hori argi eta garbi adieraziko da, eta zuzeneko arduradun bakoitzaren berri jasoko da arriskuen ebaluazioaren mapan.

5. Arriskua ebaluatzeko mekanismo egokiak kudeatutako neurri guztietarako. Horren ebidentzia utzi behar da, iruzurra jasan dezaketen prozesu-zatiak bilatzeko, eta bereziki kontrolatu behar dira, oinarri hauen arabera: Arrisku-mapa bat egitea (I. eranskina). Mapa horretan, hauek identifikatu behar dira:

- Iruzurra gehien eragin dezaketen neurriak, hala nola intentsitate handia, aurrekontu handia, eskatzaileak justifikatu beharreko baldintza asko, kontrol konplexuak, etab.
- Egon daitezkeen interes-gatazkak.
- Barne-auditorien aurretiazko lanen emaitzak.
- Europako Batzordearen edo, hala badagokio, Europako Kontuen Auzitegiaren auditoretzen emaitzak.
- Aurretik antzemandako iruzur kasuak.

6. Barne-kontrolako sistema eraginkorra, behar bezala diseinatua eta kudeatua, identifikatzen diren arriskuak eraginkortasunez arintzen saiatzen diren kontrolekin eta zuzeneko arduradunekin.

7. Datuen analisia. Datuak babesteari buruzko mugen barruan, datuak gurutzatuko dira sektoreko beste erakunde publiko edo pribatu batzuekin, arrisku handiko egoerak detektatzeko.

B) DETEKZIOA.

Prebentzio neurriak iruzurraren aurkako babes osoa emateko nahikoak ez direla ulertuta, sistema jakin batzuk aukeratzen dira prebentzioari ihes egin liezaioketen iruzurrezko jokabideak garaiz detektatzeko.

Iruzurra detektatzeko tresnek honako hauek hartuko dituzte barne:

1. Datu-baseak erabiltzea, hala nola Diru-laguntzen Datu Base Nazionala (BNDS), datuak aztertzekeo tresnak (data mining), zehazki MINERVA, edo arriskuak puntuatzeko tresnak (ARACHNE).
2. Iruzurraren adierazleak garatzea (bandera gorriak) eta horiek antzemateko moduan dauden langileei jakinaraztea.
3. Mekanismo egokiak eta argiak ezartzea, iruzur susmoak antzematen dituztenek horien berri eman dezaten.

C) ZUZENKETA.

Iruzur posiblea edo horren susmo funtsatua detektatzeak Iruzuraren aurkako Batzordea, jarduketa hauek:

- **prozedura berehala etetea,**
- egoera hori agintari interesdunei eta jarduerak egiten parte hartzen duten erakundeei lehenbailehen jakinaraztea,
- horren eraginpean egon diren proiektu guztiak berrikustea,
- iruzurraren eragina ebaluatzea eta sistemikotzat edo puntualtzat hartzea, eta
- Iruzurak eragindako eta MRRRk finantzatu edo finantzatu dituen proiektuak edo proiektu-zatiak kentzea.

D) JAZARPENA.

Ahalik eta lasterren, Iruzuraren aurkako Batzordeak honako hauek egingo ditu:

1. Gertatutakoaren eta hartutako neurrien berri ematea erakunde erabakitzaileari (edo jarduerak egiteko agindu dion erakunde betearazleari; azken kasu horretan, azken horrek jakinaraziko dizkio erakunde erabakitzaileari), eta hark gaiaren berri emango dio agintaritza arduradunari, eta azken horrek egokitzat jotzen duen informazio osagarria eskatu ahal izango du haren jarraipena egiteko eta Kontrol Agintaritzari jakinarazteko.
2. Hala badagokio, egitate zigorgarriak salatzea agintari publiko eskudunei (Iruzuraren aurkako Koordinaziorako Zerbitzu Nazionala –SNCA-), baloratzeko eta, behar izanez gero, Iruzuraren aurka Borrokatzeko Europako Bulegoari jakinarazteko.
3. Erantzukizunak argitzeko edo diziplina-espediente bati hasiera emateko informazio erreserbatua hastea.
4. Gertakariak salatzea fiskaltzaren eta auzitegi eskudunen aurrean, dagozkion kasuetan.

10.- PLANAREN ALDIZKAKO JARRAIPENA ETA KONTROLA

xxx(e)ko Udalak/Toki-erakundeak konpromisoa hartzen du epe laburrean informazio-sistema egoki bat ezartzeko, planeko neurrien jarraipena errazteko eta integritatearen aurkako ekintzak, iruzur-ekintzak edo ustelkeria-ekintzak prebenitzeko, detektatzeko eta kontrolatzeko erantzukizunak ere gauzatzeko.

Halaber, barne- eta kanpo-komunikaziorako bideak jarriko dira, enplegatuek kudeaketan hautemandako arriskuei buruzko informazioa eman dezaten, bai eta jarduera desegokiei edo arau-hausteen kasuei buruzkoa ere.

1.- GAINBEGIRATZEA

Aldizkako kontrol bat egingo da, planaren arauak eta haien ondorio praktikoak betetzen direla egiaztatzeko.

Planaren urteko segimendua egiteko, hainbat sail eta zerbitzu kudeatzailearen erantzunak aztertuko dira, horretarako prestatutako formulario eta ekintza espezifikoaren bidez.

Jarraipen-prozesuak bermatuko du erakundearen jardueretarako kontrol-mekanismo egokiak aplikatzen direla eta prozedurak maila guztietan jarraitzen direla. Arestian aipatutako berrikuspenen eta eguneratzeen aldizkakotasunaz harago, unitateetako arduradunek zuzendaritza-organo gorenari jakinarazi behar diote arrisku handiak edo prebenitu beharreko arrisku berriak sortzen direnean.

Azkenik, planean aurreikusitako neurriak betetzeari buruzko txostena egingo da. Txosten hori zuzendaritza-organo gorenari helaraziko zaio.

2.- PLANA BERRIKUSTEA ETA EGUNERATZEA

Planaren betearazpenari buruzko urteko txostenean, ez-betetzeak edo iruzur- edo ustelkeria-kasuak daudenean, plana eguneratu beharra dagoela adieraziko da, egindako segimenduaren arabera, eta, behar izanez gero, plana berrikustea gomendatuko da, aurreko paragrafoan aurreikusitako ebaluazioak kontuan hartuta.

Planeko neurriak betetzen diren ebaluatuko da eta, hala badagokio, kontrol-organoa berrikustea eta errealitatera egokitzea proposatuko da, gardentasuna bermatuko duten eta arriskuak minimizatuko dituzten hobekuntzen bidez.

3.- KOMUNIKAZIOA ETA HEDAPENA

Informazioa kudeatzeko prozesuak garatu eta ezarriko dira, eta langile guztien parte-hartzea eta inplikazioa bultzatuko duen komunikazio-plan bat egingo da.

Postontzi bat ere jarriko da, erakundeko langile guztiek, erakundearen osotasunari buruzko informazio garrantzitsuaz gain, kudeaketa-arriskuei buruzko beste gai batzuk eta egoki iritzitako hobekuntza-proposamenak jakinarazteko aukera izan dezaten. Aurkeztutako proposamenak planaren organo ikuskatzaileak aztertuko ditu.

Informazioaren eta komunikazioaren arloan, neurri hauek hartuko dira:

- Prozesuetako prebentzio-arduradunaren barne-autoebaluazioak
- arrisku-mapen aldizkako berrikuspenak
- ezarritako neurrien segimenduari buruzko urteko txostena egitea
- finantza-kontrolak/ikuskaritzak planetan identifikatutako arrisku-prozesuetara bideratzea
- kontrol-organo propioen eta independenteen ebaluazioak kanpo-kontrolari ematea
- prozedura bat ezartzea zerbitzari publikoek autoebaluazioen emaitzen berri eman dezaten
- hautemandako ustelkeria- edo iruzur-egoerei erantzuteko prozedura/protokolo bat ezartzea.

I. ERANSKINAARRISKUEN MAPA

Arriskuen mapa egitea proposatzen den prebentzio-neurrietako bat da, eta adierazle edo bandera gorriei lotutako detekzio-neurriekin osatzen da.

Arrisku espezifikoak, haien inpaktua eta gertatzeko probabilitatea identifikatzen dituen autoebaluazio batetik abiatzen da, Udalean dauden kontrolak kontuan hartuta, eta horiek nahikoa ez balira arrisku-maila onargarrizatz jotzeko, kontrol edo neurri gehigarriak proposatzen ditu. Aldian-aldian berrikusiko da.

Jarduera guztietan ondoko erreferentziak hartu beharko dira kontuan:

Jarraipenaren ardura duen organoa:	
Kontrolaren zuzeneko arduraduna:	
Lehendik dauden kontrolak:	
Kontrola dokumentatzen al da?	
Nolako konfiantza maila eskaintzen du kontrolak?	
Hurrengo kontrola:	

1.KONTRATAZIOAREN ARLOAN

Arriskua	Eragina/ larritasun	Probabilitatea
1.- Interes-gatazken arriskua		
2.- Arriskua eta mugaketa konkurrentzia		
3.- Arriskua lizitazaile jakin batzuk		
4.- Eskaintzak baloratzean objektibotasunik ez egoteko arriskua		
5.- Bakarrik kontuan hartzeko arriskua alderdi ekonomikoak		
6.- Kontratuan ezarritako baldintzekin bat ez datozen prestazioak jasotzeko eta/edo ordaintzeko arriskua.		
7.- Faltsutzeko arriskua dokumental		

8.- Arriskua Kontratua ez betetzearen erantzukizuna		
Beste batzuk...		

2.- DIRU-LAGUNTZEN ARLOAN

Arriskua	Eragina	Larritasuna
Konkurrentzia mugatzeko arriskua		
Tratu diskriminatzailea izateko arriskua onuradunak hautatzea		
Interes-gatazkaren arriskua		
A fondoak erabiltzeko arriskua ezarritako finalendiferentziak		
Finantzazio bikoitzaren arriskua		
Dokumentuak faltsutzeko arriskua		
Komunikazio-betebeharrak ez betetzearen arriskuak informazioa		
Arriskuak betetzea errekisitosdeikuskaritza, jarraipena eta kontrola.		

3 HITZARMENEN ARLOAN.

Arriskua	Inpaktua/larritasuna	Probabilitatea
Kontratazio-prozedura sinadura bidez saihesteko arriskua hitzarmenena.		
Tratu diskriminatzailea izateko arriskua onuradunak hautatzea		
Interes-gatazkaren arriskua		
Funtsak ezarritakoez bestelako helburuetarako erabiltzeko arriskua		
Finantzazio bikoitzaren arriskua		
Dokumentuak faltsutzeko arriskua		
Arriskutsua da arauak ez betetzea komunikazio- eta informazio- betebeharrak		

Ikuskapen, jarraipen eta kontrol baldintzak ez betetzeko arriskua.		
--	--	--

4. EKONOMIA ETA ONDARE KUDEAKETAREN ARLOAN

Arriskua	Inpaktua/larritasuna	Probabilitatea
Kontabilitateko, diru-bilketako eta kontroleko eginkizunetan ikuskapena behar bezala ez aplikatzeko arriskua.		
Planak ez betetzeko arriskua ekonomiko-finantzarioak		
Egiazkotasuna ez kontrolatzeko arriskua kanpokoei eskatzen zaizkien datuetatik.		
Dagokien arloetako arduradunek igorritako txosten tekniko edo juridikoei kasurik ez egiteko arriskua. Proiektuen ardura da		
Arriskua dago justifikazioa eteteko. egokia		
Kontratazioa eta funts-betearazpena geldiarazteko arriskua, justifikazio egokirik gabe		
Arriskutsua da arauak ez betetzea komunikazio- eta informazio-betebeharrak		
Kontratuen izapidetzea eta ondorengo gainbegiratzea errazten dituzten prozesu-eskuliburuak kontratazioko arduradunen eskura ez jartzeko arriskua eta kontrola		
Kutxa finkoko aurrerakinak edo hauei egindako ordainketak gehiegi erabiltzeko arriskua zuritu		
Funtsekin finantzatutako proiektuen kontabilitatea bereizita ez eramateko arriskua Europakoak		

Funtsak izapidetzeko baldintzak ez betetzeko arriskua, hala nola dagokion aurrekontua atxikitzea, BEZa ordaintzea.		
--	--	--

Ez betetzaileei ordaintzeko epea ez betetzeko arriskua		
Ondokoen lehentasuna ez betetzeko arriskua: Udalaren ordainketak		

II. ERANSKINA. BANDERA GORRIEN CHECKLIST-A

Bandera gorria izateak ez du esan nahi iruzurra egon denik, baina bai adierazten du jarduera eremu jakin batek aparteko arreta behar duela balizko iruzur bat baztertzeko edo baieztatzeko.

Iruzurrezkoak izan daitezkeen jardueren tipologiaren arabera sailkatuta, honako hauek dira:

Oro har:

- Plangintza sistematizatu gabe egotea.
- Prozedura-eskulibururik ez izatea.
- Eskumenak argi eta garbi banatuta ez egotea.
- Trazabilitaterik eza txostenen bertsiotan.

Lizitzaile bat lortzeko prozeduraren baldintza-orri zuzentzaileetan:

- Eskaintza bakarra edo eskaintzak aurkezteko aukera ematen duen proposamen-kopuru gutxiegi izatea.
- prozedura zuzentzen duten agirien eta kontratista irabazlearen produktuen edo zerbitzuen arteko antzekotasun handia; beste lizitzaile batzuen kexak formalizatzea;
- aurretiazko antzeko prozeduretan onartutakoak baino baldintza murriztaileagoak edo orokorragoak dituzten agiriak;
- klausula ezohikoak edo zentzugabeak dituzten agiriak;
- botere adjudikatzailerik marka jakin bateko produktu bat definitzen du produktu generiko baten orde.
- konkurrentzia mugatzen duen edozein klausula ezartzea, inolako justifikaziorik gabe (indartua).

Kolusio-lizitazioetan:

- eskaintza irabazlea handiegia da aurreikusitako kostuekin, prezio publikoen zerrendekin, antzeko obra edo zerbitzuekin edo merkatuko batez besteko prezioekin alderatuta;
- lizitzaile guztiek prezio altuak eskaintzen dituzte etengabe;
- eskaintzen prezioak bat-batean jaisten dira lizitzaile berriek prozeduran parte hartzen dutenean;
- esleipendunak eskualdearen, lan-motaren eta obra-motaren arabera banatzen/txandakatzen dira;
- esleipendunak azpikontratatzan ditu lizitzaile galtzaileak;
- ezohiko eskaintzen ereduak (adibidez, eskaintzek beherapen-ehuneko zehatzak dituzte, eskaintza irabazlea prezio onargarrien atalasearen azpian dago, zehatz-mehatz eskaintzen zaio kontratuaren aurrekontuari, eskaintzen prezioak altuegiak dira, hurbilegiak, oso desberdinak, zenbaki biribilak, osatu gabeak, etab.);

Interes-gatazka:

- kontratista edo saltzaile jakin batenganako favoritismo ulertezin edo ezohikoa;
- prezio altuak etengabe onartzea eta kalitate baxuko lana, etab. ;
- kontratazioaz arduratzen den langileak ez du interes-gatazkaren adierazpenik aurkezten, edo osatu gabe aurkezten du;
- kontratazioaz arduratzen den enplegatuak uko egiten dio erosketekin zerikusirik ez duen posizio batera igotzeari;

- Bazirudik kontratazioaz arduratzen den enplegatu batek bere eginkizunetan diharduela;
- kontratazioaz arduratzen den langilearen eta zerbitzu edo produktuen hornitzaile jakin baten arteko sozializazioa;
- kontratazioaz arduratzen den langilearen aberastasuna edo bizi-maila arrazoirik gabe edo bat-batean handitzea;

Aurkeztutako eskaintzak manipulatzeko:

- lizitazioaren kexak formalizatzea;
- kontrolik eza eta lizitazio-prozedura desegokiak;
- eskaintzak jaso ondorengo aldaketen zantzuak;
- erroreengatik baztertutako eskaintzak;
- lizitazioaren gaitua, zalantzarik arrazoiengatik baztertua;
- prozedura ez da hutsik geratu, eta berriro deitu da, nahiz eta eskatutako gutxiengo kopurua baino eskaintza gutxiago jaso.

Gastuaren zatikapena:

- esleipen hartzaile berari egindako antzeko helburuko bi erosketa edo gehiago hautematen dira, esleipen zuzeneko prozedurak erabiltzeko onartutako mugen edo publikitate-atalaseen azpitik, edo lehia-berme handiagoko prozedurak eskatzen dituzten mugen azpitik;
- erosketak justifikaziorik gabe bereiztea, adibidez, eskulanerako eta materialetarako kontratu bereziak, biak lizitazio irekiko atalaseen azpitik egonik;
- hurrenez hurrengo erosketak, lizitazioen publikitate-betebeharraren atalasearen azpitik.

Europar Batasunaren 2018ko Finantza Erregelamenduak zenbait aurreikuspen ezartzen ditu finantza-kudeaketa onaren printzipioa babestera zuzenduta, estatuko agintariak (estatukoek, autonomikoek edo tokikoek) beren aurrekontutik datozen Batasuneko finantza-baliabideen kudeaketa partekatua egiten duten esparru guztietan, eta kudeaketa-prozesu horietan sor daitezkeen interes-gatazken kontzeptua eta aplikazioa zabaltzen ditu.

Bestalde, Parlamentuaren eta Kontseiluaren otsailaren 12ko 2021/241 (EB) Erregelamenduak, Suspertze eta Erresilientzia Mekanismoa ezartzen duenak, etengabe aipatzen du ezen, berreskuratzeko tresna horrekin lotutako Europako funtsak kudeatzean, estatu kideek Batasunaren finantza-interesak zaindu eta babestu behar dituztela, bereziki ustelkeria prebenitzera, detektatzera eta iruzurra zuzentzera bideratutako neurriak hartuz. Bereziki garrantzitsua da Erregelamendu horren 22. artikuluan jasotako araudia, iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazka saihesteko, detektatzeko, zuzentzeko eta jazartzeko beharrezkoak diren neurri guztiak hartzea behartzen baititu estatu kideak eta, horrenbestez, herrialde bakoitzak aurkeztu behar zuen Suspertze eta Erresilientzia Planaren esparruan Europako funtsen kudeaketan parte hartzen duten estatu guztiak eta, horrenbestez, hura osatzen duten erakunde guztiak.

Era berean, Administrazio Publikoa modernizatzeko eta Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Plana egikaritzeko presako neurriak onartzen dituen abenduaren 30eko 36/2020 Errege Lege Dekretuak, 3. artikuluan, kudeaketa onaren printzipioak arautzen ditu, administrazio publiko guztiei aplikatu beharreko oinarriko arau gisa konfiguratu direnak, eta, haien artean, interes-gatazken, iruzurraren eta irregulartasunen prebentzio eraginkorrena gehitzen du. Era berean, 21.3 artikuluan, iruzurraren aurkako Koordinaziorako Zerbitzu Nazionalari ematen dio agindua, organikoki EAKNri atxikita dagoena eta Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Plana gauzatzean Kontrol Agintaritza dena, “Europar Batasunaren finantza-interesak iruzurretik, ustelkeriatik edo legez kanpoko beste edozein jardueratik babesteko bere funtzioak betetz, prebentzio-, detekzio- eta ikerketa-lanak susta ditzan”.

Espainiako Gobernuak aurkeztu eta Europako erakundeek bere garaian onartu zuten Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Planak, halaber, bere pasarte batzuetan, iruzurra, ustelkeria eta interes-

gatazkak detektatzeko, zuzentzeko eta, hala badagokio, jazartzeko neurriak ezartzen ditu, jardunbide irregular horiek ager ez daitezen, eta Europako funtsen kudeaketari lotutako Europako funtsak berreskuratzeko plana gauzatzea saihestu edo arindu dadin.

36/2020 Errege Lege Dekretuan jasotako aurreikuspenen erregelamendu bidezko garapenean, Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Plana kudeatzeko sistema eratzen duen irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduak Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Planaren kudeaketa-printzipio espezifikoak arautzen ditu, haren zeharkako izaera aitortzen baitu, eta, besteak beste, honako hau aipatzen du espresuki: “Iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak prebenitzeko, detektatzeko eta zuzentzeko mekanismoak indartzea”.

Hona hemen funtsezko datua: printzipio horiek erabat txertatzen dira baliabideekin finantzatutako proiektu, azpiproiektu edo jarduerak gauzatzen dituen edozein erakunde publiko edo pribatuk abian jarri behar duen Europako funtsak kudeatzeko sisteman.

tresna horiek diseinatzeko eta kudeatzeko irizpide homogeneousak bermatzearren. Era berean, Agindu horren 6. artikuluan, iruzurraren aurkako neurrien plan bat izateko betebeharra arautzen da, “dagokion jardun-eremuan, dagozkion funtsak aplikatzekoak diren arauen arabera erabili direla bermatzeko eta adierazteko, bereziki, iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak prebenitzeari, detektatzeari eta zuzentzeari dagokionez”. Era berean, Aginduaren II B 5 Eranskinak aurreikusten du erakunde bakoitzak autoebaluazio-galdetegi bat egitea (bertan berariaz jasotzen da erakundeak kode etikorik edo jokabide-koderik duen), eta III C Eranskinak jasotzen du kultura etiko bat garatzearen arloko prebentzio-neurrien artean sartzen dela “iruzurraren aurrean jokabide-kode bat ezartzea, salaketak eta abar, gatazkaren alderdi batzuk barne har ditzakeena”.

Zintzotasun-mekanismoak indartzeko eskakizuna item gisa jasota dago, halaber, proiektuen eta azpiproiektuen gauzatzearen segimendu- eta kontrol-prozesuan, prozesuaren hainbat fasetan, eta, bereziki, Kudeaketa Txostenean (10. artikulua) eta Betetze Adierazpenean (12. artikulua). Azken horretan, berariaz ziurtatu beharko da funtsak aurreikusitako helburuetarako erabili direla, eta, bereziki, exekuzio hori bidezko kudeaketa-interes eta -mekanismoekin gauzatu dela.

Nolanahi ere, HFP 1030/2021 Aginduan gai horri buruz jasotako aurreikuspenek, nahitaezkoak direnak izan ezik (6. artikulua 4. eta 5. apartatuak, bertan jasotako salbuespenekin), xedapen-eduki zabala dute (batez ere prebentzio- eta detekzio-faseetan), erakunde bakoitzaren ezaugarri espezifikoetara egokitzeko.

II.-

Laburki deskribatutako arau-esparruan azaldutakoaren ildotik, eta erakunde horrek onartutako Zintzotasun eta Iruzurraren aurkako Neurrien Planean ezarritakoaren barruan, Zintzotasun Protokolo hau txertatzen da Europako funtsen kudeaketan. Tresna osagarri eta zubi gisa egituratzen da, Planean ezarritako helburuak betetzearen zain, kode etiko bat, jokabide-kode bat edo erakundearen jokabide-kode bat onartzearen arloan, erakundearen kultura-arazoei edo jokabide-kodeei buruzko zenbait arazo planteatzeko).

Nolanahi ere, instrumentu honek ezaugarri bereziak ditu. Hau da:

- a) Zubi-tresna bat da, eta osatu egin behar da gaur egun aplikagarria den kodea berrikusiz edo etikari eta jokabideari buruzko kode berri bat (edo gehiago) elebatuz, zeinak eranskin gisa jasoko baitu Europako funtsen kudeaketa, protokolo honetan ezarritakoaren arabera.
- b) Beraz, tresna osatugabea da, balioak eta printzipioak baino ez baititu ezartzen, baina balio eta printzipio horiek definituz konpon daitezke erakundeak Europako funtsak egikaritzeko lehen urratsetan sor daitezkeen dilema etikoak eta arazoak.
- c) Hala ere, inpartzialtasun eta objektibotasunaren bermea gauzatzeko, zuzendaritza edo lanbide eginkizunak gauzatzean, eta horrela, honako hauen agerpena saihestu edo arintzeko

interes-gatazkak. Protokolo honek jokabide-arau batzuk ezartzen ditu, eta horiek lotura estua dute pertsona horiek printzipio horien eraginkortasun osoa kaltetu dezaketen opari, opari edo arretaren hartzaile izateko dituzten mugekin.

- d) Laburbilduz, azaldutako salbuespena alde batera utzita, protokolo honek ez du jokabide- edo jarduera-araurik berariaz jasotzen, baina horietako asko balio eta printzipio horien behin betiko mugaketatik ondoriozta daitezke. Hala, interpretazio- eta aplikazio-lana erraztu dezake berme-organoak, funts horien kudeaketan Europar Batasunaren finantza-interesak babestearen eraginkortasun osoa babesteko.
- e) Nolanahi ere, erakundeak Europako funtsak kudeatzeko autoerregulazio-tresna espezifikoak da, eta hori garrantzitsua da. Horrek kode orokorrekiko berezitasuna ematen dio, eta kode horiek, jakina, ezin dituzte kontuan hartu funtsak exekutatzearen berezitasunak eta eremu horretan bat egiten duten printzipio espezifikoak.

Zintzotasun Protokolo honek egitura sinplea du:

Lehenik eta behin, Zintzotasun Protokoloaren xedea, izaera eta xedeak azaltzen dira, Europako funtsen kudeaketan. Bere ohar berezia da Berreskuratze Planetik eratorritako jarduerak kudeatzean kontuan hartu behar diren balio etikoak eta kudeaketa onaren printzipioak ezartzen dituela.

Aplikazio-eremu subjektiboa Europako funtsak gauzatzean arduradun edo kudeatzaile gisa parte hartzen duten pertsona guztietara hedatzen da; hala ere, bere garaian, eremu hori Europako funts horien hartzaile diren beste erakunde, enpresa, elkarte, aktore edo profesional batzuetara ere hedatu daitezke (kontratatik, emakidadunak, diruz lagundutako erakundeak edo pertsonak, etab.).

Protokoloaren izaera, argi eta garbi, autorregulazio-tresna bat da, eta haren prebentzio-helburua, erakundearen azpiegitura etikoa indartzearen ideian, bereziki Europako funtsen kudeaketari eragiten dion guztian. Horrez gain, kudeaketa integritatearen ikuspegitik eta 2030 Agendak Garapen Iraunkorrerako Helburuan (16) ezartzen duenarekin bat egitea du helburu, zeinak erakunde sendoak eraikitzearen alde egiten baitu. Bigarrenik, erakundeak eta haren arduradun eta enplegatu publikoek Europako funtsak kudeatzeko gidari izan behar duten balio etikoak ezartzen dira. Balioen kontzeptua, helburua eta helburua hartzen dira abiapuntutzat, eta funtsen betearazpena bideratzen duten balio nagusiak zein diren ezarri ondoren (sei dira, laburbilduta):

- Osotasuna
- Eredugarritasuna
- Zintzotasuna eta interesik eza
- Inpartzialtasuna eta objektibotasuna
- Bikaintasun profesionala
- Errespetua eta enpatia

Balio horiek mugatzen dira haien irismena definitu nahi duten enuntziatu batzuen bidez, hartzaileak orientatzeko eta Osotasun Batzordearen interpretazio- eta aplikazio-jarraibideak emateko, planteatu dakizkiokeen arazo etikoei, dilemei, zalantzei edo kexei aurre egin behar dienean.

Hirugarrenik, Europako funtsen kudeaketa bideratu behar duten kudeaketa onaren printzipioak zehazten dira. Printzipioak zer diren eta Europako funtsak egikaritzeko zer zentzu eta helburu duten zehaztu edo kontzeptualki zehaztu ondoren, sei printzipio ezartzen dira:

- Kudeaketa-emaitzekiko konpromisoa.
- Finantza-kudeaketa ona eta kudeaketa eraginkorra.
- Gardentasuna.

- Datu pertsonalen babesa.
- 2030 Agendarekin eta Garapen Jasangarriarekin lerrokatutako Europako funtsen kudeaketa.
- Zuzendaritza-erantzukizuna eta erantzukizun profesionala Europako funtsen kudeaketan.

Balioekin egin den bezala, printzipio horiek esanahiaren eta irismenaren arabera definitzen edo mugatzen dira, Europako funtsak gauzatzear arduratzen diren arduradun eta kudeatzaileei jarraibideak emateko, baina, era berean, printzipio horiek interpretatu eta Europako funtsen eguneroko kudeaketan eta kudeaketa horrekin lotuta sortzen diren arazoetan aplikatu ahal izateko elementuak izan dituzan Osotasun Batzordeak.

Laugarrenik, Protokoloak zenbait irizpide ezartzen ditu erakundeen kultura etikoa indartzeko politikak eta prestakuntza-ekintzak garatzeak duen garrantziari buruz, bereziki Europako funtsen kudeaketari dagokionez, Zintzotasunaren eta Iruzuraren aurkako Neurrien Planean ezarritakoarekin bat etorriz.

Zuzentasun Protokolo honen bosgarren blokea bereziki garrantzitsua da, ELGAK bere garaian definitu zuen osotasun instituzionalaren edozein esparruren oinarritzko elementuetako bat aurreikusten baitu: mekanismoak eta prozedurak artikulatzea, tresna honen aplikazioaren inguruan sortzen diren auzi etikoak, dilemak, zalantzak, kekek edo beste edozein kontsulta edo gorabehera ebazteko.

Baina,aldi berean, jokoan dauden Batasunaren finantza-interesen garrantzia dela-eta, salaketan barne-kanal bat artikulatzen da, zeinak, gutxienez esparru horri dagokionez, salatzailea babesteko 2019/1937 (EB) Zuzentarautik eratorritako betebeharreri behin-behineko irtenbide bat eman nahi baitie. Zuzentzarau horren transposizioa eta eraginkortasuna barne-zuzenbidean 2021eko abenduaren 17an finkatu ziren gehienez. Neurri horiekin, erakundeak bere gain hartzen du barne-kanal hori sortzea, zeina funtsezkoa baita finantza-kudeaketa onaren printzipioa eta Batasunaren finantza-interesen babesa babesteko.

Seigarren atala ez da garrantzi gutxiagokoa; izan ere, Osotasun Batzorde bat aurreikustea du xede, Protokolo honen berme-organo gisa jardungo duena. Eskumen ugari izango ditu, Europako funtsen eguneroko kudeaketan balioak eta printzipioak guztiz aplikagarriak direla bermatzeko. Baina, era berean, antolakuntza-edo erakunde-ekonomiako ageriko arazoak direla eta, Osotasun Batzorde horri salaketan barne-kanal gisa jarduteko eta postontzi hori kudeatzeko ardura ere esleitzen zaio.

I.- ZINTZOTASUN-PROTOKOLOAREN XEDEA, IZAERA ETA HELBURUAK EUROPAKO FUNTSEN KUDEAKETAN

1.- Helburua

Protokolo honek ezartzen ditu Europako funtsak kudeatzeko prozesuetan parte hartzen duten arduradunek, kudeatzaileek eta langileek hartu behar dituzten balio etikoak eta kudeaketa onaren printzipioak, finantza-kudeaketa onaren printzipioa bermatzeko eta prozedura horietan Europar Batasunaren finantza-interesak babesteko. 2.- Protokoloaren aplikazio-eremua

2.1.- Kode hau aplikatuko zaie erantzukizun-eginkizunak betetzen dituzten pertsoneri eta eginkizunak partzialki edo osorik erakundeari esleitutako Europako funtsak kudeatzeko prozeduretan betetzen dituzten funtzionarioei edo enplegatu publikoei.

2.4.- Era berean, protokolo hau lizitatzzaileei, kontratistei, azpikontratistei edo dirulaguntzen deialdietara aurkeztzen direnei aplikatuko zaie, baita Europako funtsen kudeaketaren esparruan garatzen diren kontratazio publikoko eta dirulaguntzen prozesuetako kanpoko adituei ere, beren jokabide-arauei dagokienez eta inpartzialtasuna eta objektibotasuna babesteko xedearekin.

3.- Protokoloaren izaera

3.1.- Protokolo hau prebentziozko autorregulazio-tresna gisa onartu da, Europako funtsen kudeaketan zintzotasun-mekanismoak indartzeko.

3.2.- Protokolo hori iragankorra izango da, harik eta erakundeak, jokabide-arauen eta jarduera-arauen bidez, balioak eta printzipioak jasotzen eta garatzen dituzten jokabide-kodeak onartzen dituen arte edo, hala badagokio, aplikatu beharreko kodea egokitzen duen arte (kode hori eranskin gisa gehituko da). Helburu hori betetzen den bitartean, aplikatzekoak izango dira kode honetan bildutako balio eta printzipioak, berme-organoak zehaztutako moduan, hargatik eragotzi gabe kasu bakoitzean aplikatzekoak diren legezko eta erregelamenduzko aurreikuspenak.

3.3.- Erakundearen egitura etikoa funtsean proaktiboa, prebentiboa eta hobetzekoa denez, protokolo honek axiologiari erantzuten dio, eta helburu argia du: erabaki-hartzaileengan balio publikoak indartzea, eta lanbide-jardueretan deontologia profesionala indartzea. Halaber, finantza-kudeaketa onaren printzipioa zaintzen du, bai eta Batasunaren finantza-interesak babestea ere, Europako funtsak kudeatzean.

3.4.- Protokoloa Europako funtsak kudeatzeko sistemari txertatzen da, integritate-mekanismoak indartzeko zeharkako elementu gisa.

3.5.- Protokolo honen balore eta printzipioak izango dira erakunde honetan Europako funtsen arduradun eta kudeatzaileek izango duten jardunaren oinarri, eta berme-organoak aztertu ahal izango ditu balio eta printzipio horietara egokitzen diren edo ez, eta kasu bakoitzean egoki diren zuzenketa-neurriak proposatu ahal izango ditu.

4.- Helburua

4.1.- Protokolo honen helburua da Europako funtsen kudeaketan zintzotasun-mekanismoak indartzea, bai eta antolaketan eta arduradun eta kudeatzaileen eginkizunak gauzatzean azpiegitura etiko baten garapena sustatzea ere.

4.2.- Beren eginkizunak betetzean, arduradunak eta kudeatzaileek lagundu egingo dute Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Plana gauzatzeko ekintza guztietan emaitzarekiko konpromiso-printzipioa gauza dadin; halaber, ingurumena zaintzea eta hobetzea sustatuko dute, bai eta 2030 Agendaren Garapen Jasangarrirako Helburuak betetzea ere.

4.2.- Europako funtsen kudeaketari dagokionez, protokolo hau onartzearen helburuak honako hauek dira:

- a) Erakundearen azpiegitura etiko bat garatzea, bere zerbitzura dituen langileen eredugarritasuna, objektibotasuna eta bikaintasuna nabarmentzen eta sakontzen dituen, bere funtzioak eta zereginak betetzean, finantza-kudeaketa onaren printzipioaren bitartez.
- b) Arduradunen eta kudeatzaileen lanbide-orientaziorako gida izatea, protokolo honetan jasotako balio eta printzipioak barneratuz eta beren zereginak gauzatzean aplikatuz.
- c) Arduradun eta kudeatzaileen inpartzialtasun, profesionaltasun, osotasun eta zerbitzu irudia indartzea.

II.- BALIO ETIKOAK EUROPAKO FUNTSEN KUDEAKETAN

A BALIO ETIKOAK

5.- Balio etikoak. Kontzeptua.

5.1.- Protokolo honetan jasotako balioek gidatu eta bideratzen dituzte arduradun eta kudeatzaileen erabaki eta jarduera profesionalak Europako funtsak egikaritzeko orduan, kudeaketa eraginkor eta efizientea gauzatzeko helburuarekin, bai eta Europar Batasunaren interesak babesteko finantza-kudeaketa egokiaren printzipioan oinarrituta ere, erakunde honek kudeatzen baititu Europar Batasunaren baliabideak.

5.2.- Erakundeko arduradunek eta langileek kode honetan jasotako balioak integratu beharko dituzte erabakiak hartzeko prozesuetan, lanbide-jardueraren garapenean eta Europako funtsak egikaritzeko kasuan-kasuan hartzen diren kudeaketa-prozedura edo -sistemetan.

5.3.- Protokolo honetan ezarritako balioek honako helburu hauek izango dituzte funtsean:

- a) Printzipio hauek bermatzea: finantza-kudeaketa ona, Europar Batasunaren finantza-interesak babestea eta kudeaketaren emaitzekiko konpromisoa.
- b) Europako funtsen kudeaketan bikaintasuna eta objektibotasuna lortzea, erakundearen estandar etikoak eta emaitzak hobetzeko.
- c) Beren erantzukizunen, lanpostuen edo lanpostu funtzionalen eginkizunak eta zereginak estandar etiko altuekin garatzea, baliabide publikoak xahutzea edo kaltetzea saihesteko eta erakundeekiko konfiantza publikoa indartzeko.

6.- Balio etikoen zerrenda eta definizioa.

Europako funtsak gauzaten parte hartzen duten arduradun eta kudeatzaileek honako balio etiko hauetara egokitu behar dute beren jokabide profesionala:

6.1- Osotasuna.

ELGEren arabera, integritatea da erakundeak berak ezarritako balio etiko komunei atxikitzea, eta interes publikoa interes pribatuen gainetik babesteko, mantentzeko eta lehenesteko printzipio eta arau multzo batean islatzen da. Eremu publikoan, eta, zehazki, Europako funtsen kudeaketan, integritatea funtsezko balioa da Europar Batasunaren finantza-kudeaketa egokirako eta finantza-interesak babesteko. Europako funtsen arduradun eta kudeatzaileen portaera etiko akatsik gabeak, kudeaketaren emaitzak babesteaz gain, jarduera publikoa duintzen du, eta erakundearen irudi eta ospean eta erakundearekiko konfiantza publikoan eragiten du. Zintzotasunak esan nahi du arduradunek eta kudeatzaileek ezin izango dutela jaso oparirik, oparirik, ekitalditarako gonbidapenik edo objektibotasunari eta, hala badagokio, inpartzialtasunari eragin diezaiokeen beste inolako adierazpenik, dagozkien eginkizunak betetzen ari direnean. Zintzotasun Batzordeak kasuan-kasuan edo jarraibideen bitartez zehaztuko du zein zenbateko eta zein kasutan onar daitezkeen opariak, opariak edo gonbidapenak, Europako funtsak behar bezala kudeatzea eragotzi gabe, erakundearen etika- edo jokabide-kodeak ezarritakoari kalterik egin gabe.

6.2.- Eredugarritasuna.

Kargu publikoek, zuzendariek eta enplegatu publikoek Europako funtsen kudeaketaren esparruan duten jardunak garrantzia du erakundearen irudian eta ospean. Bereziki, erantzukizun, zuzendaritza edo buruzagitza handiagoko eginkizunak betetzen dituztenen jarduerak jokabidearen eta kudeaketaren lidergo etikoan oinarrituta egon behar du. Ondorioz, jokabide eredugarria izango dute langileen jokabide publiko guztiek, batez ere, beren erantzukizuna edo jarduera profesionala hedatzen dutenean, bai eta, salbuespenez, esparru publikotik haraindi joan daitezkeen jokabide pribatuek ere. Eredugarritasunik eza, narriadura edo eragina dakarrena

erakundearen ospea hondatu edo kaltetzen badu, protokolo honen berme-organoak, hala badagokio, proposatzen duenaren arabera zuzendu beharko da.

6.3.- Zintzotasuna eta interesik eza.

Europako funtsak betearazteko arduradunek eta kudeatzaileek egiazki eta gardentasunez jokatu dute beren erantzukizunak betetzean, eta beren jardura interes publikoa, finantza-kudeaketa ona eta emaitzak betetzeko konpromisoa erabat betetzera zuzenduko dute soil-soilik; betiere, beren jardunean Batasunaren finantza-interesak zaindu beharko dituzte. Interes-gatazkarik edo interes-gatazkaren itxurarik badago bere eginkizunen eta beste interes publiko eta pribatu batzuen artean, protokolo honen aplikazio-eremuko langileek berehala jakinarazi beharko diote hierarkian gainetik duenari, eta horrek txostena eskatuko dio Zintzotasun Batzordeari. Batzordeak ustezko gatazkari buruzko proposamen bat egingo du, eta, hala badagokio, hartu beharreko neurriak ere zehaztuko ditu. Batzordearen iritziz interes-gatazka erreal edo potentzialen batek edo itxurazko interes-gatazka batek eragiten dionak ezin izango du parte hartu, ez zuzenean, ez zeharka, dagokion prozeduran ezta dagozkion erabakiak hartzean ere. Hierarkian gorago dagoen agintariak ebazpen arrazoituaren bidez baino ezin izango du alde batera utzi Batzordeak egindako proposamena. Protokolo honen aplikazioaren pean dauden langileek Osotasun Batzordeari aurkeztu beharko dizkiote, ezartzen diren bideetatik, izan ditzaketan ustezko interes-gatazken inguruan sortzen zaien edozein zalantza.

6.4.- Inpartzialtasuna eta objektibotasuna.

Inpartzialtasuna premisa existentziala da sektore publikoaren esparruan eginkizunak eta zereginak behar bezala garatzeko, eta, bereziki, halakoa da Europako funtsak kudeatzen direnean eta prozesu hori norgehiagoka bidezko administrazio-prozeduren bidez bideratzen denean. Nolanahi ere, inpartzialtasunak erabateko zentzua hartzen du funtzionario eta enplegatu publikoek egiten duten kudeaketan, eta objektibotasunak gidatu behar du beti Europako funtsak egikaritzea. Horrenbestez, protokolo honen menpeko langileek egiten duten edozein jardura profesional eragin eta orientazio politiko, familiar edo lagunekoetatik urrun egon beharko da, bai eta interes profesional edo pertsonalak edo beste izaera batekoak egotetik urrun ere. Inpartzialtasuna eta objektibotasuna bereziki kontuan hartuko dira interes-gatazkek dauden aztertu behar denean, Protokolo honetan eta Zintzotasun Planean eta Iruzurraren aurkako Neurrietan adierazten den moduan. Era berean, beren jardura publikoak gauzatzean, protokolo honen aplikazio-eremuan dauden langileek beren erantzukizunak betetzean interes orokorrak betetzeak eskatzen duen objektibotasuna erabat errespetatuz jardun beharko dute, eta, beraz, beti lehia askearen printzipioak babestuz. Objektibotasun hori bereziki bizia izango da, Protokolo honen eraginpeko langileek zenbait prozeduratan parte hartu behar dutenean, hala nola, kontratazio publikoko edo diru-laguntzen prozeduretako prozeduretan eta langileen kudeaketa-prozesuetan, baldin eta prozedura horietan erakundeak erabaki jakin batzuk hartzean inpartzialtasun-bermea bereziki eskatu beharrekoa bada, kasuan-kasuan aplikatzekoa den araudiaren arabera.

6.5.- Lanbide-bikaintasuna.

Europako funtsak kudeatzeko lanak, bai espezializazio-eremuagatik, bai ordezkatzan dituen finantza- eta kudeaketa-inplikazio garrantzitsuengatik, profesionaltasuna eta talentua ziurtatuta dituzten zuzendari eta langile publikoek egin beharko dituzte, bai eta kudeaketa-eremu horretan ezagutzak eta trebetasunak dituztela egiaztatzen dutenek edo horretarako berariaz trebatu direnek ere. Irizpide horiek kontuan hartu beharko dira esparru honetako erantzukizunak aukeratzean edo esleitzean. Egitekoak eta zereginak profesionaltasun- eta zintzotasun-irizpideen arabera bete behar dira. Zuzendaritzako langileak edo langile arduradunak hautatzeko edo lanpostuak hornitzeko, kontuan hartuko da:

erakundeko barne-talentua. Horretarako, protokolo honen eraginpeko langileek etengabe garatu eta hobetuko dituzte beren gaitasun profesionalak, beren ezagutzak eta gaitasunak eraldaketa funtzional eta teknologikoaren eskakizunetara egokituz, erakundeak diseinatzen dituen prestakuntza-programen bidez, beren profil profesionala optimizatzeko, zaharkitzapenari ihes egiteko eta beren lanpostuari esleitutako funtzioak eta zereginak egoki betetzeko helburuarekin. Halaber, lan profesionalak emaitzak ebaluatu beharko ditu. Kudeaketako emaitzarekiko konpromisoaren printzipiotik abiatuta, helburuak betetzea saritzen duen ordainsari-osagarri bat egongo da, plan estrategikoan xedatutakoaren arabera.

6.6.- Errespetua eta enpatia.

Protokolo honen eraginpeko langileek, Europako funtsen kudeaketari dagokionez beren funtzioak eta zereginak betetzean, errespetuz eta kortesiaz jokatu dute erakundeko gainerako pertsonetik harremanetan, bai eta hornitzaileekiko eta beste kolektibo batzuekiko harremanetan ere. Laneko giroa, giro pertsonala eta giro profesionala sustatuko da, non bizikidetzaren, elkartzasuna eta tolerantzia erabat nagusituko diren, elkarrekiko errespetua, aniztasuna eta profesionalen arteko lankidetzaren bultzatuz. Pertsona orok merezi duen adeitasuna, zuzentasuna, errespetua eta duintasuna izan behar dira protokolo honen pean dauden langileen jarduketaren gidak. Era berean, Protokolo honen eraginpeko langileek ez dute inolako jokabide edo jarduketarik egingo mespretxuzko hitzak edo edozein motatako bereizkeria-praktikak (bereizki generokoak, baina baita sinesmenak, ideologia, sexu-joera, arraza, desgaitasuna edo beste edozein) erabiltzea dakarrenik.

III.- EUROPAKO FUNTSAK KUDEATZEKO PRINTZIBIOAK

7.- Kudeaketa-printzipioak: kontzeptua.

Europako funtsen kudeaketaren arloko kudeaketa-printzipioek zuzentarau-multzo bat osatzen dute, eta haien helburua da funts horien gauzatzean proiektatzen diren erantzukizun politikoetatik, zuzendaritza-erantzukizunetatik edo kudeaketa-erantzukizunetatik eratorritako funtzioak eta zereginak gauzatzeko gida edo orientazio gisa balio izatea, eta haien helburu nagusia da erakundeak egikaritzen dituen proiektuen edo azpiproiektuen mugari eta helburuetan programatutako emaitzak eta xedak betetzea edo lortzea, hala badagokio, proposatutako kalitate-eraginkortasuna eta etengabeko hobekuntza sustatzea.

8.- Kudeaketa-printzipioen zerrenda.

Erakundearen zerbitzuko langileen jarduera profesionala kudeaketa-printzipio hauetara egokitu behar da:

8.1.- Konpromisoaren printzipioa kudeaketaren emaitzekin.

Europako funtsak Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Planaren kudeaketa-sistemaren esparruan gauzatu behar dira, eta, beraz, kudeaketa-emaitzekiko konpromiso-printzipioari jarraikiz. Funts horiek gauzatzeko ardura duten administrazio-unitateetako arduradunek ezarri beharko dituzte funts horien helburuak, unitate horiek ezarritako jarraibideak eta xedak beteta, kasuan-kasuan ezarritako mugariak eta helburuak betetze aldera. Zuzendaritzako langileek eta enplegatu publikoek Europako funtsak kudeatzeko egiten duten lana ebaluatu egin beharko da, erakundeak ezartzen dituen irizpideen arabera. Nolanahi ere,

kudeaketaren emaitzak harmonizatu egingo dira finantza-kudeaketa onaren printzipioa erabat betetzearekin eta Europar Batasunaren finantza-interesak babestearekin.

8.2.- Finantzen kudeaketa ona eta kudeaketaren eraginkortasuna.

Europako funtsen esparruko kudeaketa ekonomikoa finantza-kudeaketa onaren printzipioak gidatuko du; kudeaketa hori eraginkorra eta efizientea izango da, Batasunaren finantza-interesekin bat etorriko dena, eta, nolana ere, guztiz bat etorriko dena baldintza berberetan formulatzen den kudeaketa teknologiko edo digitalarekin, eta arreta berezia jarriko du Administrazioaren baliabideen erabilera desegokia saihesteko, bereziki Administrazioaren baliabide teknologikoen edo materialen erabilera desegokia saihesteko. Eraginkortasun-helburu hori plangintza estrategikoko eta operatiboko, berrikuntzako eta etengabeko hobekuntzako prozesuen bidez sustatuko da, lortutako proiektuak eta helburuak ebaluatuz, bai eta zuzendaritza-kideen eta enplegatuen publikoen zereginen garapena ebaluatuz ere, Europako funtsak kudeatzeko sistemaren arabera.

8.3.- Gardentasuna.

Gardentasunaren kultura funtsezkoa da Europako funtsak kudeatzeko jardueran. Gardentasuna, beraz, funts horiek kudeatzeko sistemaren parte den printzipio bat da, egungo arau-esparru orokorrean eta kontratazio publikoaren, diru-laguntzen, esparru ekonomiko-finantzarioaren edo langileen kudeaketaren berezko erregulazioan ezarritakoaren arabera. Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Planaren osagaien batekin lotutako proiektu, azpiproiektu edo jardueren kudeaketan kontuak ematearen berezkoa da gardentasuna. Protokolo honen eraginpeko langileen lanbide-jardunak, gidari gisa, gardentasun-printzipioaren arabera beteko ditu beren eginkizunak eta zereginak. Nolanahi ere, bereziki kontratazio publikoko prozeduren gardentasuna sustatuko da, dagokion legerian ezarritakoaren arabera.

8.4.- Datu pertsonalen babesa.

Europako funtsak kudeatzeak, kasu jakin batzuetan, datu pertsonalen erabilera masiboa edo datu pertsonalen gurutzaketa ekarriko du, baldin eta administrazio-irregularitasunen, iruzurraren, ustelkeriaren edo interes-gatazken kasu hipotetikoak ikertzea edo ikertzea bada, batez ere, praktika edo patologia horiek hautemateko. Datu pertsonalak eskuratzeko, datuak babesteko indarrean dagoen araudia bete behar da beti (Datuak Babesteko Erregelamendu Orokorra eta Datu Pertsonalak Babesteko eta eskubide digitalak bermatzeko Lege Organikoa). Iruzurra detektatzeko datu-baseak erabiltzea, hala nola Diru-laguntzen Datu Base Nazionala (BNSD), Gizarte Segurantzaren datu-baseak edo Zerga Agentziaren datu-baseak, besteak beste, arau-esparru horren babesean daude, betiere haien helburuak interes publikokoak badira. Halaber, datuak aztertze edo arriskuak puntuatzeko tresnak erabiltzea (ARACHNE, DAISY, etab.).), horien erabilera egokitu beharko dute datuak babesteko Europako eta Estatuak araudian jasotako printzipio eta arauetara, hargatik eragotzi gabe, arriskuen ikuspegi baten premisapean ere, tratamenduko jardueren erregistro egokiak ezartzea, segurtasun-neurri egoki eta optimoak hartzea, datuak babesteko ordezkararen jardueraren garapena bermatzea prozesu horiek indarreko araudira egokitzeko berme gisa, arriskuak behar bezala aztertzea eta, hala badagokio, ebaluazioak egitea.

8.5.- Europako funtsen kudeaketa eta 2030 Agenda.

Europako funtsen kudeaketa Garapen Iraunkorreko Helburuak betetzearen mende egongo da, eta, bereziki, inpaktu ekologikoak minimizatzen eta ingurumena eta biodibertsitatea zaintzen laguntzen duten helburu guztien mende. Trantsizio berdeak, Suspertze, Transformazio eta Erresilientzia Planaren zutabeetako bat den aldetik, ardatz horretan sartzen diren Europako funtsen arduradun eta kudeatzaileen kudeaketa-jardueren garapena gidatuko du. Era berean, Protokolo honen eraginpeko langileek GJHak betetzen lagunduko dute, sozialki arduratsua den jarduketaren bidez, enplegua, aniztasunaren bermea eta garapen iraunkorra sustatuz Agenda 2030en, bereziki kontratazio publikoari, diru-laguntzei eta erakundearen beraren esparruan enplegua sortzeari dagokion guztian, bai eta lankidetzaren publiko-pribatuaren formulei dagokienez ere. Era berean,

Europako funtsen bidez finantzaturako Berreskuratze Planaren Osagaien proiektuak, azpiproiektuak edo jarduerak kudeatzean, bereziki kontuan hartuko da lurralde- eta gizarte-koherentsia eta genero-berdintasuna eraginkor egitea.

8.6.- Zuzendaritza-erantzukizuna eta erantzukizun profesionala Europako funtsen kudeaketan

Beren eginkizunak betetzean, Europako funtsen kudeaketan parte hartzen duten zuzendariak eta enplegatu publikoek, hurrenez hurren, zuzendaritza-erantzukizun edo erantzukizun profesional osoz jardungo dute. Zuzendaritza- edo lanbide-erantzukizunak arduraldi berezia eskatzen du esleitutako funtzioetan, eta, horretarako, kudeaketa, prozedura edo izapide bakoitzak dakartzan interesak eta jarrerak balioesten dira, edozein proposamen edo txosten arrazoitzen da, eta, nolana ere, bere gain hartzen ditu funtzio horiek oker betetzeak dakartzan ondorioak, bai eta bere jokabideak ere. Bai zuzendaritza-kudeaketak, bai enplegatu publikoek egiten duten kudeaketak agintari arduradunek eta kudeaketa-agintariak ezarritako jarraipena izango dute, mugariak eta helburuak betetzeko aldi behingo txostenak egingo dira, eta horiek ebaluatu egin beharko dira. Nolanahi ere, Europako funtsak kudeatzen dituzten administrazio-unitateetako arduradunek kontuak eman beharko dituzte kasuan kasuko kudeaketa- eta betetze-txostenetan azaldutakoaren arabera, batez ere helburuak lortzerik izan ez denean. Funts horiek gauzatzean sortu ahal izan diren gorabehera ere erantzuniko diren, batez ere irregulartasunak, iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazka prebenitzeari, detektatzeari eta zuzentzeari dagokionez.

IV.- INTERES-GATAZKEI DAGOKIENEZ, INPARTZIALTASUN- ETA OBJEKTIBOTASUN-BALIOEKIN BAKARRIK LOTUTAKO JOKABIDE-ARAUAK

9.- Inpartzialtasun- eta objektibotasun-balioei buruzko jokabide-arauak, ordezkaritza-kargudunei eta Europako funtsak egikaritzeko eginkizunetan diharduten enplegatu publikoek zuzendutako opariei, opariei edo arretari dagokienez, eta planteatu daitezkeen interes-gatazka.

9.1.- Europako funtsetatik datozen baliabideak erabaki eta betearazteko prozesuetan parte hartzen duten ordezkaritza-kargudunek eta enplegatu publikoek jokabide-arau hauek bete beharko dituzte:

- a) Kontratazio publikoko organoetan parte hartzen dutenek edo parte har dezaketenek ez dute inolaz ere onartuko inolako opari, opari edo arretarik, zuzenean edo zeharka, lizitazio prozesuetan parte hartzen duten edo parte har dezaketen pertsona, enpresa edo erakundeetatik datozenak edo Udal Administrazioaren hornitzaile izan daitezkeenak.

- b) Aurreko paragrafoan aurreikusitako kasuan, opariak, opariak edo, hala badagokio, arretak, zehaztapen materialik badute, berehala itzuliko zaizkie eskaini dituzten pertsoneri, enpresei edo erakundeei; edo, edozein motatako arretak badira, baztertu egingo dira. Itzultzea ezinezkoa bada, Udalaren bulegoetan utziko dira, opari edo opari horiek nora eraman erabaki arte. Oparitzat, oparitzat edo arretatzat joko dira antolakundetik kanpoko beste pertsona edo erakunde batzuen jardueraren ondorioz lehentasunezko tratu bereizia eragiten duten onura pertsonalak, haien ondareari eragiten diotenak edo kargu publikoaren, funtzionarioaren edo enplegatu publikoaren alde objektiboki justifikatu gabeko abantaila dakartenak.
- c) Funtz horien kudeaketan parte hartzen dutenek edo parte har dezaketenek, baldin eta kontratazio-organoetan parte hartzen ez badute edo parte har badezakete, ezingo dute onartu, halaber, edozein kontratualitatearen bitartez udal-administrazioaren hornitzaile izan daitezkeen pertsona, enpresa edo erakundearen oparirik, oparirik edo arretarik. Europako funtsetatik datozen baliabideek zuzenean edo zeharka, ez haiek, ez haien familiakoek edo izatezko bikoteek, inola ere, lagunduko ez dieten pertsona, enpresa edo entitateek gizarte-erabileretarako egiten dituzten opariak, opariak edo arretak bakarrik onartu ahal izango dituzte.
- d) Aurreko arauaren aplikazio-eremu subjektiboa mugatzeko, kontuan hartuko da Europako Batzordearen 2021/C 121/01 Komunikazioan ezarritakoa, interes-gatazken kudeaketarako orientabideei buruzkoa.
- 9.2.- Udaleko ordezkari-karguek eta enplegatu publikoek Europako funtsak betearaztearen inguruan sor daitezkeen interes-gatazkek Europar Batasunaren Finantza Erregelamenduaren 61. artikuluan xedatutakoaren arabekoak izango dira irismenari eta aurreikuspeni dagokionez, eta haien norainokoa 2012/C 121/01 Batzordearen Jakinarazpenean ezarritakoarekin bat etorriaz interpretatuko da.
- 9.3.- Aurreko arauen aplikazio eta irismenari buruzko edozein zalantza Protokolo honen VI. atalean ezarritako bideetatik eta berme-organoaren aurrean aurkeztu beharko da.

IV.- ZINTZOTASUN-PROTOKOLOA OSATZEA ETA ZABALTZEA

10.- Etengabeko prestakuntza-programak sustatzea, zabaltzea eta osotasunean prestatzea

10.1.- Entitateak, urtero, etengabeko prestakuntzako programetan, prestakuntza-ekintzak sartuko ditu, presentzialak, erdipresentzialak edo birtualak, protokolo hau zabaltzeko. Eta, bereziki, osotasun publikoko prestakuntza egingo du, arreta berezia jarriz kontratazio publikoan, diru-laguntzetan, kudeaketa ekonomiko-finantzarioan eta langileen kudeaketan, Europako funtsak gauzatzeari dagokionez.

10.2.- Era berean, tailerrak, hitzaldiak edo dibulgazio-jarduerak egiteko ekintzak sustatuko dira urtero, honako gai hauek aztertzeko: etikaren edo zuzentasunaren inguruko gaiak esparru publikoan, interes-gatazkek eta ustelkeriaren aurkako borroka.

11.- Erakundeko osotasun-politika hedatzeko eta prebenitzeko beste sistema batzuk. 11.1.- Aurreko idatz-zatietan aurreikusitako neurriez gain, erakunde osoaren azpiegitura etikoa hobetzeko, eta, bereziki, Europako funtsen kudeaketari dagokionez, neurri osagarri guztiak sustatuko dira, protokolo honen edukia zabaltzen laguntzeko eta erakundearen osotasuna zaintzeko eta ospea bermatzeko arrisku-esparruak prebenitzeko edo definitzeko kultura txertatzen laguntzeko.

11.2.- Nolanahi ere, Protokolo honen edukia baliabide elektronikoen bidez eta erakundearen web orriaren bidez zabalduko da.

V.- AUZI ETIKOAK, KEXAK ETA SALAKETAK EBAZTEKO BARNE-KANALAK ETA PROZEDURAK

12.- Arazo etikoak edo, hala badagokio, Europako funtsen kudeaketarekin zerikusia duten kexak eta salaketak konpontzeko bideak, zirkuituak edo prozedurak sortzea.

12.1.- Entitateak, Osotasunaren eta Iruzuraren aurkako Neurrien Planean ezarritakoarekin bat etorritik, ezarriko dituen protokolo honetan jasotako balio eta printzipioen interpretazioari eta norainokoari buruz planteatu ditzaketen izaera bereko arazo etikoak, arazoak edo dilemak izapidetzeko beharrezko prozedurak, bideak eta bideak, bai eta Europako funtsak gauzatzearekin zerikusia duten jokabide, gertakari edo inguruabarrei kontrastatu eta aplikatzeari buruzkoak ere.

Nolanahi ere, 2019/1937 Zuzentarauarekin bat etorritik eta Protokolo honetan xedatutakoaren arabera, erakundeak salaketen barne-kanal bat izango du, zeina bat etorritik baita xedapen arauemaile horretan jasotako eskakizunekin eta transposizioa egin behar duen legeria eskudunak zehazten dituen eskakizunekin.

12.2.- Lehenetsunez, prozedura, kanal edo bide horiek bitarteko elektronikoen bidez bideratuko dira, 2019/1937 Zuzentaruaren ezarritako modalitateei kalterik egin gabe.

12.3.- Arazo etikoak, kontsultak, dilemak, kexak edo salaketak Zintzotasun Batzordean planteatu beharko dira.

12.4.- Etika-gaiak, zalantzak, dilemak edo kexak, edukiaren arabera eta eragiten dituzten pertsonen arabera, konfidentzialak izan daitezke. Horretarako, postontzi elektronikoa bat egongo da.

13.- Europako funtsen kudeaketarekin lotutako salaketak izapidetzea, 2019/1937 (EB) Zuzentaruaren eta salatzailea babesteko neurrien arabera.

13.1.- 2019/1397 (EB) Zuzentaruaren ezarritakoaren arabera planteatzen diren Europako funtsen kudeaketarekin lotutako salaketak, protokolo honetako balioak eta printzipioak ez betetzearen edo ez betetzearen ondoriozkoak, eta legezko betebeharrak ez betetzearen ondoriozkoak, nahitaez izapidetuko dira aipatutako zuzentaruaren eta xede horretarako garatutako barne-erregelamenduan bildutako moduetatik edozeinen bidez.

13.2.- Batzordeak salaketa horien segimendu zehatza egingo du, uneoro salatzailearen konfidentziasuna eta jarduketaren sekretua gordeta; halaber, modu arrazoitu berean erantzuniko du berehala, eta, edozein kasutan, gehienez ere hiru hilabeteko epean, edo, hala badagokio, aplikatu beharreko araudiak ezartzen duen epean.

13.3.- Kexa eta salaketa horiek izapidetzeko, postontzi elektronikoa bat egongo da. Kudeaketarako, postontzi hori aurreko apartatuan ezartzen denarekin bateratu ahal izango da. Hala ere, salaketa horiek 2019/1937 Zuzentaruaren ezarritako edozein bidetatik aurkeztu ahal izango dira, Zintzotasunaren eta Iruzuraren aurkako Neurrien Planak aurreikusten dituen bitarteko eta erakundearen bidez.

13.4.- Osotasun Batzordeak salaketa-erregistro bat edukiko du, Datuak Babesteko Erregelamendu Orokorrean eta Datu Pertsonalak Babesteko eta Eskubide Digitalak Bermatzeko Lege Organikoan bertan ezarritako eskakizunetara egokituko dena. Salaketa edo kexa izenik gabea bada, Batzordeak

izapidetzeko edo artxibatzeke egokiak diren neurriak, garapen-araudiak salaketa anonimoak onartzen dituenean izan ezik.

13.5.- Salaketen barne-kanala 2019/1937 (EB) Zuzentarauan jasotako aurreikuspenetara egokituko da, eta behar den arreta eskainiko dio salatzailearen babesari eta Europar Batasuneko Zuzenbidean eta barne-zuzenbidean txertatzeko arauetan aurreikusten diren berme guztiei.

13.6.- Europako funtsen kudeaketari dagokionez, erakundearen barneko salaketa-kanalak, gutxienez, honako ezaugarri hauek izango ditu:

- a) Kanal benetan eraginkorra izatea.
- b) Irregularitasunak, iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak detektatzeko eta zuzentzeko neurrietan, entitatearen Zintzotasun Planean eta Iruzurraren aurkako Neurrietan, salaketa-kanalaren sorrera txertatzea.
- c) Salaketen barne-kanala eraginkorra, inpartziala eta efizientea dela bermatzea, prozedurei eta emaitzei dagokienez.
- d) Salaketen barne-bideari lehentasuna ematea kanpo-kanalen aurretik, hargatik eragotzi gabe kanal horiek badirela eta osagarriak direla jakinarazi behar izatea (web bidez, kontratatzailearen profilararen bidez edo beste edozein bitartekoren bidez), eta berehala jakinaraztea Iruzurra Koordinatzeko Zerbitzu Nazionalari eta Agintaritzza Arduradunari, edo, hala badagokio, Fiskaltzari, salbuespenezko neurriak hartzea eskatzen duen edozein salaketa, horien larritasuna edo zuzenketa dela-eta.
- e) Erakundearen salaketak kudeatzeko sistema batean Europako funtsen kudeaketaren arloko barne-kanala sartzea, erakundearen azpiegitura etikoa hobetzeko.
- f) Salaketen barne-kanalaren eta izapidetze-funtzioen kudeaketa Datuak Babesteko Organo Deleatuaren esku uztea, organo horrek 2019/1937 Zuzentarauak salaketen barne-kanal hori kudeatzeko eskatzen dituen inpartzialtasun-, profesionaltasun- eta eskumen-ezaugarriak baititu.
- g) Salaketen jarraipena egitea, zuzentarauak ezarritako epeetan eta bertan jasotako eskakizunekin.
- h) Salatzaileei ahalik eta eperik laburrenean egindako jarraipenaren berri ematea, baina inoiz ez hiru hilabete baino gehiago.
- i) Salaketa-prozedurak modu seguruan eta salatzailearen konfidentzialtasuna errespetatuz izapidetzen direla zaintzea.
- j) Datu pertsonalen babesa errespetatzea salaketa-prozedura guztietan, araudi erregulatzailean ezarritakoaren arabera (DBEO eta DBLODGD).
- k) Salatzailearen babesari dagokionez 2019/1937 (EB) Zuzentarauan ezartzen diren berme guztiguztiak aplikatzea, bai eta aplikatu beharreko Estatuko edo autonomia-erkidegoko legerian aurreikusten diren guztiak ere.

13.7.- Kexak edo salaketak ondorio penalak edo zigortzaileak izan baditzake, dagokionak bermatuko du kexa edo salaketa egin duenaren sekretua eta anonimotasuna, eta behar diren neurriak hartuko ditu, indarrean den legediaren arabera, kexa egin duen pertsona babesteko, 2019/1937 (EB) Zuzentarauan ezarritakoarekin bat etorritik.

13.8.- Osotasun Batzordeak auzi, kontsulta, arazo edo dilemak nahiz kexa edo salaketak planteatzearen ondorioz emandako gomendio, proposamen edo txosten guztien berri emango du, baina izenik gabe beti, horietan dauden datu pertsonalak bereizi ondoren. Halaber, urteko memoria prestatuko du eta Tokiko Gobernu Batzarrari jakinaraziko dio.

VI.- PROTOKOLOA BERMATZEKO ORGANOAK

14.- Osotasun Batzordea.

14.1.- Osotasun Batzordea da Protokolo honen aplikazioaren berme-organoa.

14.2.- Osotasun Batzordeak hiru kide izango ditu, eta Osotasun Plana eta Iruzuraren aurkako Neurriak kudeatzeko arduradun teknikoak lagunduko die idazkari gisa. Hiru kide horiek Alkatetzaren titularrak izendatuko ditu, horietako bat kargu publiko edo zuzendarien artean, Batzordearen buru izango dena, beste bat funtzionario edo enplegatu publikoen artean, eta, ahal dela, Datuak Babesteko Organo Delegatuaren presidentea, idazkari gisa jardungo duena, eta Administrazioetik kanpoko pertsona bat, eremu publikoan esperientzia profesional egiaztatua duena eta zintzotasun- eta zintzotasun-balioak aitortuak dituen, eta unibertsitate-baldintza edo -maila bereko unibertsitate-mailako irakasle erretiratu edo irakasle ohi bat izan daitekeena.

15.- Osotasun Batzordearen eginkizunak

15.1.- Protokolo honen aplikazio-eremuan (Europako funtsak kudeatzen dituzten kargu publikoen, zuzendaritzako langileen eta enplegatu publikoen gain baino ez ditu bere eskurantzak), Zintzotasun Batzordearen eginkizunak honako hauek izango dira:

- a) Gobernu-organoei, zuzendaritzako langileei eta enplegatu publikoei aholku ematea, Europako funtsen kudeaketaren integritateari dagokionez. Aholkularitza-lan horiek protokolo honen aplikazioari buruz sortzen zaizkion zalantzak, kontsultak, dilemak edo kezak argituz egin ahal izango dira.
- b) Aurkeztutako salaketak eta kezak izapidetzea, 2019/1937 (EB) Zuzentarauaren eta haren garapen-arauen arabera. Horretarako, Osotasun Batzordeko kideetako bat instruktore edo, hala badagokio, txostengile izendatu ahal izango da.
- c) Europako funtsen kudeaketan zintzotasunaren arloko gomendioak egitea, esparru horietan ardura duten erakundeko organo gorenei eta zuzendaritza-organoei zuzenduta.
- d) Sor daitezkeen interes-gatazkako egoerak ezagutzea eta aztertzea, ofizioz, nagusi hierarkikoak eskatuta, kontsulta, keza edo salaketa bidez, eta, horretarako, hierarkiako nagusi hurrenari zuzendutako proposamen edo gomendio arrazoitu bat lantzea, dagokion erabakia har dezan; horren barnean sartuko da, hala badagokio, esleitutako funtzioetatik abstenitzeko edo aldentzeko ebazpena, inpartzialtasun- eta objektibotasun-irudia zaintzeko, eta interes finantzarioak babesteko.
- d) Zuzentasunaren arloko hedapen - eta prestakuntza-proposamenak egitea.
- e) Salaketen tratamendua, Europako funtsak kudeatzeko iruzurraren aurkako neurriei buruzko Planaren 2.3.1.6 b) puntuan adierazitakoaren zentzuan.
- f) Osotasun Batzordearen aurreko prozeduretan honako printzipio hauek betetzen direla zaintzea: inpartzialtasuna, objektibotasuna, konfidentzialtasuna, datu pertsonalen babesa eta jarduketan sekretua.
- g) Salatzaileari edo informatzaileari behar den babesa bermatzea, 2019/1937 (EB) Zuzentzarauan eta hura garatzen duen araudian ezarritakoarekin bat etorriz.
- h) Dagozkion ikerketak eta kontrasteak egin ondoren, prebentzio-neurriak hartzeko proposamen arrazoituak egitea, eta, are gehiago, langileen jarduerak edo esku-hartzeak aldi baterako edo behin betiko baztertzea, interes errealean edo potentzialen gatazkak sor daitezkeen kudeaketa-esparruetan, baita itxuraz gatazkak sortzea ere, erakundearen izen onari eragiten badiote. Proposamenak organo eskudunari helaraziko zaizkio, balora ditzan eta, hala badagokio, erabakia har dezan.

- i) Kode hau aplikatuz Osotasun Batzordeak egiten duen jarduerari buruzko urteko txostena egitea.
- j) Protokolo hau aplikatzeko gida bat egitea urtero. Gida horretan, aztertutako kasuen arabera, testu honetan ezarritako balio eta printzipioei zer irismen eta aplikazio eman dakiekeen zehaztu eta zehaztu beharko da.
- k) Protokolo honen aldaketak eta egokitzapenak proposatzea, eta haren aplikazioa erakunde osora eta bertako langileengana zabaltzea, bereziki salaketan barne-kanalari dagokionez, salatzailea babesteko 2019/1937 (EB) Zuzentaraua benetan betetzeko.

15.2.- Ikusten den ez-betetetik diziplinazko ondorioak, beste izaera bateko arau-hauste administratiboak edo, hala badagokio, penalak erator badaitezke, Osotasun Batzordeak, ukitua izan daitekeen pertsonari entzun ondoren, txosten edo proposamen bat prestatuko du eta organo eskudunari helaraziko dio, hala badagokio, zigor-espeditente bat irekitzea bidezkoa den edo ez ebalua dezan, edo jarduketak beste edozein kontrol-erakunderi edo, hala badagokio, Ministerioari bidaltzea erabaki dezan.

15.3.- Osotasun Batzordeak bere funtzionamendurako barne-erregelamendua egingo du, eta Gardentasun Atarian argitaratuko da.

16.- ZINTZOTASUN-PROTOKOLOAREN HEDADURA

16.1- Osotasun Batzordeak proposatuta, eta Tokiko Gobernu Batzordearen organoaren erabakiz, Protokolo honen aplikazioa kargu publiko guztietara (ordezkaritzakoak eta) betearazleak, zuzendaritzakoak eta behin-behineko langileak, bai eta enplegatu publikoak ere zabaldu ahal izango da, baldin eta Europako funtsen kudeaketarekin harreman zuzena edo zeharkakoa badute. Egoki diren egokitzapenak egin ahal izango dira testuan txertatuz.

16.2.- Era berean, Protokolo honek, bere balio, printzipio eta dagokion berme-organoren erregulazioari dagokienez, bere garaiaren erakundearen kode etikoa eta jokabide-kodea edo, hala badagokio, zintzotasun-sisteman sartzen diren jokabide-kodeak egiteko oinarri gisa balioko du.

16.3.- Horretarako, Udalak, planean ezarritako epeetan, etika- edo jokabide-kode bat edo hainbat jokabide-kode egin eta onartuko ditu erabaki bidez, eta egokitu egin beharko ditu, jasota ez dauden balioak edo printzipioak edukian sartzeko edo horien enuntziatuak aldatzeko, salbu eta Protokolo hau Kodearen Eranskin gisa txertatzen badute, dagozkien egokitzapenekin.

